

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Oulu

17. 01. 2011

Dnro POPELY

Loppuraportti

Taideyhdistys Elsuupa ry. 2394 Taidetalo tutuksi, taide tavaksi osa 2 - hanke

LEADER
KESKIPISTE

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Taideyhdistys Elsuupa ry. 2394 Taidetalo tutuksi, taide tavaksi osa 2
Loppuraportti

1. YHTEENVETO HANKKEESTA	3
1.1. tavoitteet.....	3
1.2. toimijat.....	3
1.3. toimenpiteet	3
1.4. kustannukset.....	4
1.5. rahoitus	4
1.6. tulokset	4
2. RAPORTTI	5
2.1 Hankkeen tavoitteet.....	5
2.2 Toteutus	6
2.2.1. toimenpiteet	6
2.2.2. aikataulu ja resurssit	7
2.2.3. kustannukset ja rahoitus.....	9
2.2.4. raportointi ja seuranta	9
2.2.5. toteutusolehdutukset ja riskit.....	10
2.3 Yhteistyökumppanit	10
2.4 Tulokset ja vaikutukset.....	11
2.4.1 Taidetalon kehittäminen toiminnallisena kokonaisuutena:	11
2.4.2. kulttuuripalvelujen parantuminen, tietoisuuden lisääntyminen ja kävijämäärien kasvu:	13
2.4.3. taloudelliset ja työllisyyttä edistävät vaikutukset:.....	14
3. ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI	15
4. Liiteluettelo ja allekirjoitukset	16

1. YHTEENVETO HANKKEESTA

1.1. tavoitteet

Tavoitteena on kehittää taidetalo Nahkurista vireä kulttuuritila ja tuottaa laadukkaita kulttuuri- ja taidekasvatuspalveluita, joita voidaan jatkossa ylläpitää taidetalotoiminnan tuotolla. Toiminnan kehittämisessä on taiteellisia, elinkeinollisia sekä ihmisten hyvinvointiin ja elämänlaatuun vaikuttavia päämääriä. Tavoitteena on, että hankkeen tuloksena syntyy yksi uusi kulttuurialan työpaikka ja useampia osa-aikaisia tehtäviä. Hankkeen vaikutuksena ammattimainen kulttuuri- ja taidetoiminta ja erityisesti taidekasvatus säilyy ja kehittyy harvaanasutulla maaseudulla. Taidekurssitoiminta aktivoi ja sitouttaa nuoria kotiseudulleen sekä parantaa elämänlaatua mielekkään tekemisen muodossa. Myös kunnan vetovoimaisuus kasvaa Taidetalo Nahkurin profiloituessa matkailukohteena, nelostien ”taidepysäkinä”.

1.2. toimijat

Hanketta hallinnoi kärsämäkinen Taideyhdistys Elsuupa ry. Yhteistyötahoina erilaisin panostuksin on ollut alueen kulttuuri- ja nuorisotoimijoita sekä oppilaitoksia.

Hankkeessa on työskennellyt eripituisina ajanjaksoina useita kulttuurialan ammattilaisia. Projektipäällikkönä toimi FM Satu Hyvönen, projektityöntekijöinä FM Tiina Prittinen, kuvataiteilija Markku-Jussi Komulainen ja FM Ossi Myllymäki, projektiassistenttina muotoilija Elina Kopsa. Lisäksi kurssien ohjaajina on toiminut useita taiteen tuntiopettajia.

1.3. toimenpiteet

Hankkeen toimenpiteitä toteutettiin loppuvuodesta 2008 kesään 2010 saakka. Hankkeessa luotiin verkostoja taidekasvattajiin ja nuorisotoimijoihin. Verkostojen avulla tiedotettiin sekä järjestettiin yhteistyössä kurssitoimintaa ja tapahtumia Taidetalo Nahkuriin ja alueen kuntiin. Hankkeen aikana järjestettiin 82,5 tuntia lasten ja nuorten taidekursseja ja -työpajoja eri taiteenaloilta. Edustettuina olivat mm. sarjakuva, teatteri-ilmaisu, kuvataide, paperinukke- ja muotitaide, korutaide, muotoilu sekä valokuvaus. Työpajoihin osallistui kaikkiaan 190 lasta ja nuorta.

Taidetalon toimintaa ja tiloja kehitettiin järjestämällä tiloissa kurssien lisäksi näyttelyitä, tapahtumia ja muuta kulttuuritoimintaa. Toimintaa tehtiin tutuksi erilaisin tiedostus- ja markkinointitoimenpitein. Hankkeen aikana taidetalossa vieraili näyttelyiden ja tapahtumien aikaan 1100 ihmistä.

Nahkurin myymälän kehittämisessä lähdettiin uuden myymäläkonseptin luomisesta. Käytännön toimenpiteet käsittivät mm. uusien tuotteiden ja tavarantoimittajien hankintaa, omien tuotteiden suunnittelua ja markkinointia.

Hankkeessa tehtiin talkootyötä mm. näyttely- ja työpajatilojen kunnostamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä myymälän kehittämiseksi.

1.4. kustannukset

	Budjetti	Toteutuneet kustannukset
Palkkauskulut	31 500 €	31424,29 €
Ostopalvelut ja palkkiot	1 400 €	819,25€
Vuokrat	1 600 €	2200 €
Kotimaan matkakulut	1 100 €	1163,24 €
Muut kustannukset	2 200 €	2194,37 €
Talkootyö	4 200 €	3843,51 €
yhteensä	42 000 €	41 644,66 €

1.5. rahoitus

	Budjetti	Toteutunut rahoitus (sis. loppumaksatuksessa anottavat kulut)
EU+valtio	26 880 €	26396,58 €
Kunta	6 720 €	6599,15 €
Julkinen rahoitus yht.	33 600 €	33059,82 €
Yksityinen, rahallinen osuus	4 200 €	4405,02 €
Yksityinen, talkootyö	4 200 €	3843,51 €
Yksityinen rahoitus yht.	8 400 €	8248,53€
Kokonaisrahoitus	42 000 €	41 308,35 €

1.6. tulokset

Hankkeessa kehitettiin taidetaloa toiminnallisena kokonaisuutena, jossa taidekasvatus, näyttelyt ja muu taidetoiminta nivoutuvat luontevasti toisiinsa ja taidetalon toiminnot tukevat tarkoituksenmukaisesti toisiaan. Hankkeen tuloksena syntyi useita toimintakonsepteja, jotka osaltaan turvaavat kulttuuri- ja taidekasvatuspalvelujen säilymisen alueella ja parantavat toiminnan taloudellista tuottavuutta. Konseptit muodostavat taidetalon tulevan taidekasvatus- ja näyttelytoiminnan kivijalan. Niitä voi soveltaa myös muualla.

Hankkeen tuloksena kulttuuripalvelut paranivat, tietoisuus toiminnasta lisääntyi ja Taidetalo Nahkurin kävijämäärät kasvoivat. Hanke mahdollisti ympärivuotisen taidetoiminnan Taidetalo Nahkurissa ja paransi edellytyksiä jatkaa vastaavaa toimintaa myös hankkeen jälkeen. Taidetalon näkyvyys ja tunnettuus ovat parantuneet merkittävästi, mikä heijastuu myös Nahkurin myymälään parantuneena tuloksena. Myymälän tulokseen vaikuttivat myös hankkeessa kehitetyt uudet konseptit, joissa myymälä integroituu tiiviimmin muuhun toimintaan.

Hankkeessa saavutettiin taiteellisia ja sosiaalisia päämääriä. Kurssi- ja taidetoiminnalla on sosiaalisia ongelmia ja syrjäytymistä ehkäisevä vaikutus. Toiminta aktivoi nuoria mielekkään tekemisen muodossa ja kurssit edistivät lasten luonnollisen taidesuhteen syntyä. Työpajoissa ja taiteen lyhytkursseilla alueen lapset ja nuoret tutustuivat uusiin taidemuotoihin ja toteuttivat itseään luovan toiminnan kautta. Taidekurssi-toiminnalla paikattiin alueen kulttuuri- ja kurssitoiminnassa olevia puutteita tarjoten ammattilaisten ohjaamia kursseja taiteenaloilta, joiden opetus on alueella vähäistä tai sitä ei ole.

Taideyhdistys Elsuupa työllisti hankkeen aikana eri tehtävissä ja projekteissa useita kulttuurin ja taiteen ammattilaisia. Hankkeessa luotiin onnistuneesti edellytyksiä työllistää myös jatkossa alan ammattilaisia erityisesti kulttuuripalvelujen tuotannon piirissä. Taideyhdistys Elsuupa tunnetaan ammattitaitoisten kulttuuripalvelujen tuottajana.

Hankkeen aikana luotiin periaatteet, joiden mukaan tiloja annetaan ja vuokrataan näyttelyitä ja muuta toimintaa varten. Taidetalo Nahkurin yläkerran galleriatilojen vuokraaminen näyttelykäyttöön toimi hyvin ja tilojen käyttöaste on hankkeen aikana noussut.

2. RAPORTTI

2.1 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tehtävänä on kehittää Taidetalo Nahkuria ja alueen taidekasvatusta toiminnallisena kokonaisuutena. Tavoitteena on tuottaa laadukasta kulttuuripalvelua, jota voidaan jatkossa ylläpitää taidetalotoiminnan tuotolla. Hankkeessa etsitään käytännön toiminnan kautta malleja, jotka turvaavat palvelujen ja kulttuuritoiminnan jatkuvuuden.

Hankkeessa tehdään taidetaloa tutuksi ja kehitetään toimintalinjoja, joiden kautta saadaan aktiivisuutta ja näkyvyyttä. Tavoitteena on kehittää taidetalosta vireä kulttuuritila ja taidetalon sisällöllistä erityisyyttä vahvistetaan monitaiteellisen toiminnan kautta. Tavoitteena on vakiinnuttaa taidetalon ja kurssien asema osaksi alueen kulttuurielämää ja turvata laadukkaiden kulttuuripalvelujen saatavuus alueella myös muuttuvassa kulttuurikentässä. Toimenpiteillä pyritään tilaisuuksien määrän ja kävijöiden tasaiseen kasvuun.

Sisällöllisesti tavoitellaan korkeatasoisen, ammattimaisen kulttuuritoiminnan tarjoamista. Toiminnan lähtökohtana on, että kulttuuritoiminta on itseisarvo sinänsä. Se tarjoaa vaihtoehtoja kulutuskuulttuurille ja toimii sosiaalisten ongelmien ehkäisijänä. Kulttuuriset elämykset kuuluvat ihmisen hyvän elämän perusreseptiin. Hankkeessa edistetään taiteen tuleamista osaksi arkea, tavaksi. Taidekasvatustyöllä tuodaan taiteellista ja luovaa ajattelua elämään ja osallistavan toiminnan kautta vahvistetaan alueen ihmisten yhteisöllisyyttä ja kokemusta mukanaolosta.

Toiminnan kehittämisessä on taiteellisia, elinkeinollisia sekä ihmisten hyvinvointiin ja elämänlaatuun vaikuttavia päämääriä. Tavoitteena on, että hankkeen tuloksena syntyy yksi uusi kulttuurialan työpaikka ja useampia osa-aikaisia tehtäviä. Hankkeen vaikutuksena ammattimainen kulttuuri- ja taidetoiminta ja erityisesti taidekasvatus säilyy ja kehittyy harvaanasutulla maaseudulla. Taidekurssitoiminta aktivoi ja sitouttaa nuoria kotiseudulleen sekä parantaa elämänlaatua mielekkään tekemisen muodossa. Myös kunnan vetovoimaisuus kasvaa Taidetalo Nahkurin profiloituessa matkailukohteena, nelostien "taidepysäkinä".

2.2 Toteutus

2.2.1. toimenpiteet

Hankkeen aikana järjestettiin taidekursseja ja -työpajoja, luotiin verkostoja taidekasvattajiin ja nuorisotoimijoihin, järjestettiin näyttelyitä ja muuta toimintaa Taidetalo Nahkuriin, markkinoitiin Taidetaloa ja Nahkurin myymälää.

Hankkeen järjestämät lyhytkurssit ja taiteen työpajat:

- Lasten ja nuorten sarjakuvapaja 7.3. klo 13.30-16 Taidetalo Nahkurissa.
- Paperinukketyöpaja 5.4. klo 13-14.30 Taidetalo Nahkurissa Tähdet arkilla -näyttelyn avajaisissa
- Paperinukketyöpajat ryhmille 7.5. klo 9-10.30 ja klo 10.30-12, 8.5. klo 9-11
- Teatteri-ilmaisun lyhytkurssi nuorille pe 15.5. klo 15-17, la 16.5. klo 10-15.30, pe 22.5. klo 15-17, la 23.5. klo 10-15.30 Konttilassa
- Savikorupaja 12.7. klo 12-18 Taidetalo Nahkurissa
- Taikataikinapaja 19.7. klo 12-18 Taidetalo Nahkurissa
- Lasten taidepolku 24.7. klo 11-13 Taidetalo Nahkurissa
- Nuorten taidepolku: katutaide 24.7. klo 13-15 Taidetalo Nahkurissa
- Savikorupaja 8.8. lapsille klo 12-14.30 ja nuorille klo 14.30-17 Pyhännän ala-asteella
- Muodonmuutoksia: muotoilun kurssi 30.8. klo 12-16 Taidetalo Nahkurissa
- Nuorten taidevalokuvauksen kurssi 7.11. klo 10-15.30 Taidetalo Nahkurissa
- Tarinoiden yön taidetyöpajat 13.11. klo 18-20 Taidetalo Nahkurissa
- Lumenvleistotyöpaja 25.-27.2. Kärsämäen keskustajamassa ja Taidetalolla
- Sarjakuvatyöpajat Taidetalolla 8.4. ja 19.4.

Kesto yhteensä: 82,5 tuntia

Osallistujia: 190 lasta ja nuorta

Taidetalon Nahkurin näyttelyt ja muu toiminta:

- Tähdet arkilla -paperinukkenäyttely 5.4.-10.5.2009 Esillä muotitaiteilija Rauni Palosen julkispaperinukkien originaalipiirroksia. Järj. Taideyhdistys Elsuupa ja Kärsämäen kulttuurityö.
- Nuorten bändikonsertti Nahkurin navetassa. Järj. Kärsämäen kulttuurityö.
- ARS Kärsämäki 2009 – Ei kiitos taidetta 5.6.-30.8.2009 Nuorten kuvataiteilijoiden näyttely. Järj. Taideyhdistys Elsuupa.
- Irlantilaisten korujen esittely/näyttely Nahkurin myymälässä syyskuusta alkaen.
- valokuvataiteilija Anni Kinnusen 120 km/h -näyttely 7.-28.11. Järj. Taideyhdistys Elsuupa ja Kärsämäen kulttuurityö.
- nuorten valokuvanäyttely 7.11. alkaen joulukuuhun saakka
- Tarinoiden yö 13.11. Poikkitaiteellinen koko perheen taidetapahtuma.
- Perinnevirku-hankkeen tilaisuudet ja työpajat, kulttuuriyhdistysten kokoukset yms.
- 26.2.-27.3. Merkityt maisemat – Timo Jokelan talvitaiteen valokuvia ja talvitaideprojektien esittelyä
- Limingan taidekoulun opiskelijoiden sarjakuvanäyttely ”Suomen käyttöopas” huhtikuussa
- August Ruutikaisen ja Paavo Hatusen tuohitöiden esittelyä toukokuussa

Osallistujia: noin 1100 kävijää

Taidetalon markkinointi, toiminnan esittely ja tiedottaminen:

- Esittelyt oppilaitoksissa: Taidetalon toimintaa tehtiin tutuksi lukuisilla kouluvierailuilla, joiden yhteydessä kerättiin myös nuorten toiveita kulttuuripalveluista. Esittely Limingan taidekoululla.
- Messut ja markkinat: Taidetalon esittelyä matkailukohteena Helsingin matkamessuilla. Mukana myös Pohjois-Suomen kirjamesseilla Oulussa ja Kärsämäen markkinoilla. Nahkurin myymälän suoramarkkinointia käsityöläisille Kädentaitomessuilla.
- Luotiin tiedotusväylät: postituslistat tms.
- Tiedotusmateriaalit: lehdistötiedotteet ja lehtijutut toiminnasta. Tiedotus Internet-sivuilla. Lehti-ilmoitukset, kesän kurssiesite, kurssitiedotteet ja flaijerit.
- Talkootyöllä tienvarsikylttien valmistusta ja asentamista.
- Yhteistyöaloitteet oppilaitoksiin, yhdistyksiin ja kunnan vapaa-ajan, sosiaali- ja teknisen toiminnan viranhaltijoihin

Nahkurin myymälän kehittäminen:

- Uuden myymäläkonseptin kehittäminen
- Uusien tuotteiden ja tavarantoimittajien hankintaa, omien tuotteiden suunnittelua
- Tietoisuuden kasvattaminen käsityöläisten keskuudessa: uusien kumppanuuksien etsiminen Kädentaitomessuilta Oulussa.
- ”matkaava myymälä” -konseptin kehittäminen.
- myymälätilan ja tuotteiden kehittämistoimet talkootyöllä
- myymälän kehittäminen erityisesti näyttelyihin sidotuksi

Muut tavoitteita tukevat toimenpiteet:

- Talkootyötä näyttely- ja työpajatilojen kunnostamiseksi, muuttamiseksi ja ylläpitämiseksi.
- vertailuanalyysin toteuttaminen
- yhteistyöjärjestelyt Kärsämäen yhdistysten kanssa jatkon turvaamiseksi

2.2.2. aikataulu ja resurssit

Hankkeen toteuttamisaika on ollut 1.1.2008 – 30.6.2010.

2007

30.10.2007 hankehakemus on saapunut toimintaryhmään.

2008

Hankkeen toteutusaika alkaa 1.1.2008.

15.05.2008 hakemus on saapunut TE-keskukseen.

17.11.2008 hakemusta täydennettiin. Muutoksia tehtiin muun muassa projektisuunnitelman aikatauluun, koska hanke pääsi alkamaan riskittömästi vuotta aiottua myöhemmin.

Joulukuussa hanke aloitetaan yhdistyksen omalla riskillä. Toteutetuilla toimenpiteillä pidetään yllä taidetalokokonaisuuden kehittämistä. Taidetalon markkinointia kulttuuritilana, kulttuuritoimijaresurssien kartoitusta, Nahkurin myymälän kehittämisen ja markkinoinnin suunnittelua, viestintäsuunnitelmien

laadinta, tiedotusmateriaalin laadintaa, hankkeen hallinnointia. Hankkeessa työskentelee FM Tiina Prittinen.

2009

Tammi-huhtikuu.

14.1. päätös hanketuesta.

Nahkurin myymälän uuden konseptin kehittäminen, taidetalon markkinoinnin suunnittelua ja toteutusta, tiedotetaan hankkeesta, järjestetään ensimmäiset taiteen työpajat, konseptin laatiminen yritys yhteistyölle, taidetalotoiminnan vertailuanalyysia, toiminnan esittelyä koululaisille ja kurssitoiveiden kartoittaminen, toiminnan suunnittelua, talkootyötä tilojen kohentamiseksi, kevään näyttelytoiminnan käynnistäminen. Ajanjaksolla haetaan hanketuen ennakkoa ja ensimmäistä maksatusta.

Ajanjaksona hankkeessa työskenteli tuntipalkkaisena projektityöntekijänä kuvataiteilija Markku-Jussi Komulainen. Helmikuun alussa hankkeen projektipäälliköksi palkattiin FM Satu Hyvönen. Sarjakuvatyöpajan ohjaajana työskenteli kuvataiteilija Janne Aakko, Paperinukketyöpajaa ohjasivat muotitaiteilija Rauni Palonen ja Pirkko Vekeli.

Touko-elokuu.

Taidekasvatuksen ja kulttuuripalvelujen konseptien kehittäminen ja kokeilu, paperinukketyöpajat ja -näyttely, myymälän uudistamista, taidetalon markkinointia, lasten ja nuorten taidetyöpajat ja -kurssit, taidetalon kunnostus- ja markkinointitalkoot. Ajanjaksolla haetaan toista maksatusta.

Ajanjaksona hankkeessa työskenteli projektipäällikkö Satu Hyvönen, kesän ajaksi palkattu tuntipalkkainen projektiassistentti Elina Kopsa, teatteri-ilmaisun ohjaaja Minna Koivula ja Markku-Jussi Komulainen, joka viimeisteli keväällä aloittamansa työn.

Syys-joulukuu.

ympärivuotisen näyttelytoiminnan suunnittelu ja näyttelyn toteutus, joulusesongin valmistelu, tilojen kunnostusta, hankkeen raportointia ja tulosten arviointia, kurssitoimintaa, hankkeen jälkeisten toimintaedellytysten arviointia ja edistämistä, muutoshakemus Keskipiste-Leaderiin.

Hankkeen kuukausipalkkaisena projektipäällikkönä toimi lokakuun Satu Hyvönen. Marraskuun alusta lähtien Hyvönen on toiminut tuntipalkkaisena projektipäällikkönä. Tiina Prittinen ja Ossi Myllymäki työskentelivät tuntipalkkaisina projektityöntekijöinä marras-joulukuun. Taidevalokuvauksen kurssin ohjasi valokuva- ja mediataiteilija Anni Kinnunen.

2010

tammi-huhtikuu.

Hankkeen työntekijänä palkkioperusteisesti toimi Tiina Prittinen. Hankkeessa järjestettiin helmi-maaliskuussa Timo Jokelan talvitaiteen valokuvien näyttely ja lumenveistotyöpajat yhteistyössä Lapin yliopiston kanssa. Lumenvestotyöpajan opettajana toimi Antti-Jussi Yliharju, Taiteen tiedekunnan opiskelija. Limingan taidekoulun opiskelijoiden sarjakuvanäyttely ja työpajat järjestettiin huhtikuussa. Sarjakuvalinjan opiskelijat Heini Turpeinen ja Katariina Saarela toimivat sarjakuvatyöpajojen opettajina. Hankkeen hallinnointi- ja viimeistelytyötä tammi-kesäkuussa.

2.2.3. kustannukset ja rahoitus

Kustannukset

	Budjetti	Toteutuneet kustannukset
Palkkauskulut	31 500 €	31424,29 €
Ostopalvelut ja palkkiot	1 400 €	819,25€
Vuokrat	1 600 €	2200 €
Kotimaan matkakulut	1 100 €	1163,24 €
Muut kustannukset	2 200 €	2194,37 €
Talkootyö	4 200 €	3843,51 €
yhteensä	42 000 €	41 644,66 €

Rahoitus

	Budjetti	Toteutunut rahoitus (sis. loppumaksatuksessa anottavat kulut)
EU+valtio	26 880 €	26396,58 €
Kunta	6 720 €	6599,15 €
Julkinen rahoitus yht.	33 600 €	33059,82 €
Yksityinen, rahallinen osuus	4 200 €	4405,02 €
Yksityinen, talkootyö	4 200 €	3843,51 €
Yksityinen rahoitus yht.	8 400 €	8248,53€
Kokonaisrahoitus	42 000 €	41 308,35 €

Hankkeen yksityisen rahan osuus (10 %) on katettu yhdistyksen omalla rahalla. Hankkeen järjestämistä kursseista on peritty osallistumismaksuja, jotka sisältyvät yksityisen rahan osuuteen. Hanketta on rahoitettu myös yhdistyksen talkootyöllä (10%).

Yhdistyksen muu varainhankinta perustuu pääsylipputulolle, osallistumismaksuille, myymälän tuotolle, jäsenmaksuille, sponsorituloille ja kulttuuripalvelujen tuottamiselle. Näyttelytoimintaa rahoitetaan lisäksi apurahoin.

2.2.4. raportointi ja seuranta

Hankkeen edistymisestä on raportoitu rahoittajille maksamishakemusten yhteydessä. Hankkeen etenemisestä on keskusteltu yhdistyksessä ja siitä on informoitu hallituksen kokouksissa.

Hankkeen tavoitteiden ja onnistumisen seurannasta on huolehtinut projektipäällikkö. Kävijä- ja osallistujamääriä on seurattu nimilistoilla ja kävijälaskennalla. Osallistujilta on kerätty sopivissa asiayhteyksissä palautetta.

Hankkeen vaikutuksia Nahkurin myymälän toimintaan seurataan rahavirtojen muutoksia analysoimalla.

2.2.5. toteutusoletukset ja riskit

Toimintaympäristö on muuttunut nopeasti alueella ja sama kehitys jatkunee myös lähitulevaisuudessa. Henkilöstöressurssien pienentäminen kulttuurisektorilla ovat heikentäneet kulttuuripalveluja. Toteutuneiden kuntaliitosten jäljiltä kulttuuripalvelujen tuottaminen on vielä hajallaan. Kunnat ovat murrosvaiheessa. Suunnitteilla olevat liitokset sen sijaan tuovat epävarmuutta ja hidastavat pitkäjänteistä kulttuuripalvelujen tuotannon kehittämistä. Sitoutuneita yhteistyökumppaneita on aikaisempaa vaikeampaa löytää, mikä johtuu osittain myös henkilöstön nopeasta vaihtuvuudesta.

Suomen talouden lamalla on odotettavasti ollut vaikutuksia kulttuurisektoriin. Yleinen taloustilanne tekee yhdistyksen toiminnasta taloudellisesti aikaisempaa haasteellisempaa. Yksityiset ihmiset ja kulttuuripalveluita käyttävät tai tukevat yritykset eivät ole valmiita maksamaan palveluista senkään vertaa kuin nousukaudella. Kulttuuripalvelujen tarve sen sijaan tutkitusti kasvaa laman aikana.

Hankkeen alkaminen lähes vuosi suunniteltua myöhemmin vaikeuttaa sen toimintaa. Olemassa olevilla resursseilla kehittämistoimintaa ei voitu ylläpitää täysipainoisesti ennen rahoituspäätöksen varmistumista. Hankkeen hallinnointi myös kuormittaa yhdistyksen taloutta tilapäisesti.

2.3 Yhteistyökumppanit

Yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat olleet alueen kulttuuri- ja nuorisotoimijat. Kumppanuuksia on luotu vastapuolen yhteistyöhalukkuuden ja kiinnostuksen mukaan. Kurssien järjestämiseen on houkuteltu laajalti toimijoita Nivala-Haapajärven ja Siikalatvan seutukunnista (kuntien kulttuuri- ja koulutoimet, oppilaitokset, MLL, 4H, seurakunnat). Käytännön toimiin ja järjestelytyön jakamiseen on löytynyt muutama innokas toimija. Hankkeessa on panostettu nimenomaan innokkaisiin tahoihin, sillä yhteistyökumppaneiden oma aktiivisuus ja aito kiinnostus yhteistyölle on perusta, jolle toiminta voi jatkossakin rakentua. Aktiivisimpina yhteistyötahoina ovat olleet Pyhännän kulttuuritoimi ja MLL, Kärämäen koulutoimi ja lukio, Kärämäen 4H ja Haapaveden Vatjuskylän koulu. Tiedotusyhteistyö on toiminut laajasti koko alueella. Hankkeessa luotiin kattavat ja hyvin toimivat tiedotusväylät.

Alueen kulttuurisektori on jatkuvassa muutoksessa. Hankkeen ensimmäisessä osassa luodut verkostot ovat muuttuneet ja yhteyshenkilöt vaihtuneet. Syynä tähän vaikuttaa olevan muun muassa kuntaliitokset, vaihtuva ja määräaikainen henkilökunta sekä kulttuurisihteerien tehtävien siirtäminen kirjastovirkailijoiden hoidettavaksi varsinaisen työn ohella. Esimerkiksi kuntaliitoksessa syntyneen Siikalatvan kunnan toimijoiden kanssa yhteistyö ontui, koska pinta-alaltaan suuressa kunnassa oli sisäistä painetta järjestää toimintaa tasapuolisesti kunnan eri osissa tai järjestää linja-autokuljetuksia kunnan sisällä. Alustavasti sovittu kurssiyhteistyö kariutui käytännön ongelmiin.

Nopeat muutokset tekevät pysyvien verkostojen luomisesta haasteellista. Toisaalta Elsuupa tunnetaan alueella paikkansa vakiinnuttaneena kulttuuritoimijana, positiivisena poikkeuksena muuttuvassa kulttuurikentässä.

Oppilaitosyhteistyötä luotiin Piippolan käsi- ja taideteollisuusopistoon ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun kulttuurialan yksikköön. Opiskelijoille tarjottiin mahdollisuutta kurssien ohjaamiseen heidän omalta alaltaan. Yhteistyötä ehdotettiin myös kurssien järjestämisessä Piippolassa, jolloin kohderyhmänä olisivat olleet ensisijaisesti oppilaitoksen opiskelijat. Artesaaniopiskelijoille annettiin myös mahdollisuus saada tuotteitaan myyntiin Nahkurin myymälään. Yhteistyöhön suhtauduttiin myönteisesti, mutta käytännön toimenpiteisiin tahtotila ei aivan riittänyt. Yhteistyö jäi opiskelijaryhmien näyttelyvierailujen tasolle. Hankkeen loppupuolella kehitettiin vielä yhteistyötä oppilaitoksen opettajien kanssa, jonka toteutuminen jäi ainakin hankeajan ulkopuolelle.

Pohjoisiin taidealan oppilaitoksiin luotiin kontakteja lumenveistotyöpajan ja talvitaidenäyttelyn sekä sarjakuvanäyttelyn ja –työpajan kautta. Lumenveistotyöpaja toteutettiin Rovaniemen yliopiston Taiteiden tiedekunnan opiskelijoiden kanssa yhteistyössä. Työpaja pidettiin samaan aikaan kuin lumenveiston SM-kilpailut Kärsämäellä ja Nahkurilla pidetty Timo Jokelan talvitaiteen valokuvanäyttely. Limingan taidekoulun sarjakuvalinjan opettajan ja opiskelijoiden kanssa yhteistyössä järjestettiin sarjakuvanäyttely. Työpaja ja näyttelyjärjestely tarjosivat opiskelijoille käytännön kokemusta ja niiden kautta saatiin alueelle käymään osaamista, joista lapset ja nuoret pääsivät oppimaan. Lumenveistotyöpajaan osallistui myös yliopiston vaihto-opiskelijoita ulkomailta, joten kansainvälinen elementti tuli lisäbonuksena.

Tarinoiden yössä useat kulttuuritoimijat ja alan ammattilaiset tekivät yhteistyötä tapahtuman onnistumiseksi. Tarinoiden yö on paitsi taiteen ja kulttuurin yleisötapahtuma myös verkottumisen paikka toimijoille. Tapahtumassa olivat mukana muun muassa Suomen elämäntarinayhdistys, 4H, Jokilaaksojen opiston runoryhmä, kirjasto sekä useita alan ammattilaisia eri taiteenaloilta.

2.4 Tulokset ja vaikutukset

2.4.1 Taidetalon kehittäminen toiminnallisena kokonaisuutena:

Hanketyön punaisena lankana oli kehittää taidetaloa toiminnallisena kokonaisuutena, jossa taidekasvatus, näyttelyt ja muu taidetoiminta nivoutuvat luontevasti toisiinsa ja taidetalon toiminnot tukevat tarkoituksenmukaisesti toisiaan. Tällä ajatuksella hankkeessa kehitettiin ja kokeiltiin erilaisia toiminnat yhdistäviä konsepteja. Konseptit muodostavat taidetalon tulevan taidekasvatus- ja näyttelytoiminnan kivijalan. Niitä voi soveltaa hyvin myös muualla.

Nahkurin myymälän toimintaa uudistettiin integroimalla sitä osaksi taidetalon muuta toimintaa ja panostamalla yhdistyksen omiin tuotteisiin. Muutoksilla tavoiteltiin taiteellista erityislaatua ja tuottavuuden kasvua.

Toiminnan yhteisvaikutuksena Taidetalon kävijämäärät kasvavat. Ihmiset tulevat Nahkuriin ensisijaisesti kulttuurisisältöjen houkuttelemaksi. Kävijämäärien nousu heijastuu myös Nahkurin myymälään parantuneena tuloksena.

case 1: Ammattitaidon siirtämisen ja osaamisen jakamisen konsepti

Konseptia kokeiltiin ensimmäisen paperinukkepajan yhteydessä. Ansioitunut muotitaiteilija Rauni Palonen siirsi osaamistaan paperinukkejen ja niiden vaatteiden teosta taidetalon henkilökunnalle. Näillä opeilla

työpajoja voitiin toteuttaa jatkossa omin voimin. Tässä tapauksessa konsepti toimi hyvin, mutta se on sovellettavissa vain tietyntylaisissa tapauksissa: työpajan ohjaajalla täytyy olla erityisosaamista, jonka asiaan perehtymätön voi suhteellisen helposti omaksua ja opettaa eteenpäin.

case 2: Näyttelytoiminnan ja taidekasvatuksen yhdistävä kulttuuripalvelujen konsepti

Näyttelytoiminnan ja taidekasvatuksen yhdistävää kulttuuripalvelujen konseptia kokeiltiin ensimmäisen kerran huhti-toukokuussa järjestetyn Tähdet arkilla -paperinukkeenäyttelyn yhteydessä. Näyttelyn yhteyteen suunniteltiin monipuolinen taidekasvatuspaketti, joka sisälsi näyttelyn, opastetun esittelyn ja paperinukkeaiheisen taidetyöpajan.

Konsepti oli onnistunut: kiinnostuneita yhteistyökumppaneita löytyi, lapsilta saatu palaute oli yksinomaan myönteistä ja osallistujamäärät ylittivät odotukset. Myös taiteelliset tavoitteet toteutuivat: vierailusta Taidetalo Nahkuriin tuli elämyksellinen kokemus, jossa taidenäyttely avasi mahdollisuuksia oman luovuuden toteuttamiseen. Näyttely ja taidetyöpaja muodostivat aidosti taidekasvatuksellisen kokonaisuuden. Paperinukketyöpajoihin osallistui kaikkiaan lähes seitsemänkymmentä lasta.

Konseptia testattiin uudelleen myös ARS Kärsämäki -näyttelyn ja Anni Kinnusen valokuvataidenäyttelyn yhteydessä. Samoin yhdistettiin lumenveistotyöpaja Näyttelyn yhteydessä järjestettävä toiminta madaltaa kynnystä käydä näyttelyssä ja tutustua taiteeseen.

case 3: nonstop-työpajojen konsepti

Nonstop-työpajan perusajatuksena on, että siihen voi tietyn ajanjakson sisällä osallistua oman aikataulunsa mukaan. Kokeilussa savikoru- ja taikataikinatyöpajoihin saattoi osallistua mihin aikaan tahansa klo 12-18 välillä. Työpajat saivat kiitosta ja niissä oli paljon kaikenikäisiä osallistujia.

case 4: ryhmille tarjottavien kulttuuripalvelujen konsepti

ARS Kärsämäki -näyttelyn yhteydessä taidetaloon yritettiin houkutella vierailulle ryhmiä. Ajatuksena oli tarjota kulttuuripalvelua, kuten opastuksia, esimerkiksi matkailijaryhmille, yritysten virkistyspäiville tai yhdistysten kesäretkille. Konseptin kokeilu epäonnistui, sillä ryhmiä ei saatu odotusten mukaisesti vierailulle. Vastaavat opiskelija- ja koululaisryhmille suunnatut palvelut sen sijaan toimivat hyvin. Näyttelyn sisältö ja ryhmät, joille niitä tarjotaan, täytyy pohtia yhteensopiviksi: esimerkiksi "Suomen käyttöopas" -sarjakuvanäyttely sopi ulkomaalaisille kävijöille ja piirtämisestä innostuneille koululaisille hyvin.

case 5: kurssien kierrätys-konsepti

Konsepti syntyi tarpeesta kehittää alueen taidekasvatusta osana taidetalon toimintaa. Käytännössä konseptin soveltaminen tarkoittaa saman kurssin tai sen osan järjestämistä yhteistyökumppaneiden kanssa useammassa alueen kunnassa. Menettely parantaa taloudellisia edellytyksiä jatkaa työpajatoimintaa hankkeen jälkeen. Konsepti toimi hyvin Pyhännällä, jossa järjestettiin ensin Kärsämäellä onnistuneesti järjestetty savikorupaja. Kokeilun heikkoutena oli, että yhteistyökumppaneita ei löytynyt enempää tai alustavat sopimuksen kariutuivat. Konsepti toimii vain tapauksissa, joissa toiminta ei ole tiettyyn paikkaan sidottua.

case 6: näyttelyn tuotteistamisen konsepti

Konseptissa näyttelytoiminta ulottuu oheistuotteina myös myymälään. Tähdet arkilla -näyttelyn yhteydessä näyttelyvieraat saattoivat ostaa muotitaiteilija Rauni Palosen signeeraamia painettuja paperinukkearkkeja ja muotipiirrosoriginaaleja sekä paperinukeista kertovaa julkaisua. Näin myös myymälä oli osa näyttelyn ympärille rakennettua kokonaisuutta. ARS Kärsämäki -näyttelyn yhteyteen kehitettiin oheistuotteiksi mm. näyttelyn graafisen ilmeen mukaisia tuiikkurasioita.

case 7: näyttely myymälässä -konsepti

Myös myymälä voi toimia näyttelytilana. Sisällölliset ja myynnilliset tavoitteet yhdistyivät irlantilaisten korujen myyntinäyttelyssä, joka on ollut esillä myymälässä syksystä alkaen.

case 8: "myymälä matkalaukussa" -konsepti

Konseptissa yhdistyvät taidetalon markkinointi ja myynti. Osa myymälästä on pienellä vaivalla pakattavissa mukaan eri tilaisuuksiin, joissa voidaan muun toiminnan ohessa edistää myyntiä. Tällaisia tilaisuuksia ovat esimerkiksi markkinat, messut, esittelytilaisuudet, tapahtumat yms. Näin tavoitetaan myös asiakkaita, jotka eivät ole Nahkurissa vierailleet.

case 9: galleriatilojen vuokraaminen

Tilojen vuokraaminen galleriatoimintaan ulkopuolisille taiteilijoille tai yhteistyökumppaneille tuo Nahkurille paitsi tuloja kiinteistön käyttökustannusten kattamiseen myös taidesisältöjä ympäri vuoden. Taidemyyntinäyttely voi tuoda tuloja myös Nahkurin myymälään ja edistää taidekaupan kehittymistä alueella. Esimerkiksi marraskuussa järjestetty Anni Kinnusen näyttely oli paitsi taidenäyttely, myös myyntinäyttely. Mahdollinen myynti edistää yhdistyksen toimintaa ja nuoren taiteilijan toimeentuloa.

case 10: oppilaitosten harjoittelujaksot

Nahkurilla työskenteli keväällä 2009 paikkakunnan hanketyöhön ja kunnan vanhusten palvelutalon työhön kiinnitetty lähihoitajaopiskelija, joka tutustui Nahkurilla järjestettyyn paperinukketoimintaan. Oppilaitosyhteistyötä avattiin Oulaisten sosiaalialan oppilaitokseen, perusajatuksena sosiaali- ja kulttuurialojen yhteistyö. Keväällä 2010 Nahkurin tiloissa oli vuokralaisena paikkakunnan yksityisellä toimijalla harjoittelujaksolla ollut media-alan opiskelija, joka osallistui myös Nahkurin kulttuurityöhön.

2.4.2. kulttuuripalvelujen parantuminen, tietoisuuden lisääntyminen ja kävijämäärien kasvu:

Hanke mahdollisti ympärivuotisen taidetoiminnan Taidetalo Nahkurissa ja paransi edellytyksiä jatkaa vastaavaa toimintaa myös hankkeen jälkeen. Kulttuuripalveluista pääsi osaksi noin 1200 ihmistä mukaan lukien hankeaikana järjestetyt näyttelyt.

Työpajoissa ja taiteen lyhytkursseilla alueen lapset ja nuoret saivat tutustua uusiin taidemuotoihin ja toteuttaa itseään luovan toiminnan kautta. Kurssitoiminnan lähtökohtana oli taiteen harrastamisen ilo ja vapaus itseilmaisuun. Lapsille ja nuorille parhaat onnistumisen kokemukset ovat pieniä oivalluksen hetkiä, ansaittua ylpeyttä oman työn tuloksista ja yhdessä tekemisen riemua.

Taidekurssitoiminnalla pyrittiin paikkaamaan alueen kulttuuri- ja kurssitoiminnassa olevia puutteita tarjoten ammattilaisten ohjaamia kursseja taiteenaloilta, joiden opetus on alueella vähäistä tai sitä ei ole. Toimintaa järjestettiin myös loma-aikoina, jolloin koulut ja opistot ovat kiinni.

Hankkeessa saavutetut taiteelliset ja sosiaaliset päämäärät ovat tärkeitä, sillä myönteiset taidekokemukset kantavat parhaimmillaan aikuisuuteen ja vahvistavat itseään etsivät nuoren omakuvaa ja itsetuntoa. Kurssitoiminta aktivoi nuoria mielekkään tekemisen muodossa ja taideharrastukset ehkäisevät tutkitusti sosiaalisia ongelmia ja syrjäytymistä. Lapsen taideharrastus edistää luonnollisen taidesuhteen syntyä: taide tulee tavaksi kuin itsestään. Oma taidekokemus on avain taiteen ja kulttuurin merkitysten oivaltamiseen.

Kurssitoiminnan vastaanotto ja palaute on ollut myönteistä ja toiminnalle on toivottu jatkoa. On tutkittu, että etenkin lama-aikana kulttuuripalvelujen merkitys ihmisten hyvinvoinnille kasvaa.

Kurssitoiminnalla on jo jokseenkin vakiintunut asema alueella ja taidetalon palvelut tunnetaan hankkeen ansiosta aikaisempaa paremmin. Esimerkiksi taidetalon kurseista osataan kysyä kauempaakin ja niihin osallistutaan yli kuntarajojen. Työpajojen osallistujamäärät ja taidetalon kävijämäärät ovat kasvaneet vuoden aikana tuntuvasti. Esimerkiksi kesänäyttelyssä vieraili kaksinkertainen määrä vieraita edellisvuoteen nähden, kevään paperinukkenäyttelyssä kävi lähes kaksisataa ihmistä ja talven tilaisuuksiin osallistui kymmeniä ihmisiä kunkin tapahtuman yhteydessä. Taidetalon näkyvyys ja tunnettuus ovat parantuneet merkittävästi ja tila on alettu ymmärtää kulttuurin yhteisenä kokoontumispaikkana. Yksittäinen paljon väkeä liikkeelle saanut tapahtuma oli Tarinoiden yö marraskuussa. Tapahtumassa osallistumisen kynnys on matalalla.

2.4.3. taloudelliset ja työllisyyttä edistävät vaikutukset:

Taideyhdistys Elsuupa työllisti hankkeen aikana eri tehtävissä ja projekteissa useita kulttuurin ja taiteen ammattilaisia yhteensä 13 henkilöä.

Realistisimmat työllistämisenäkymät ovat nimenomaan kulttuuripalvelujen tuotannossa eli alan asiantuntijapalvelujen myynnissä. Näin ollen myös hankkeessa luotiin edellytyksiä työllisyyteen panostamalla kulttuuripalvelujen tuottamiseen. Taideyhdistys Elsuupa myös tunnetaan ammattitaitoisten kulttuuripalvelujen tuottajana. Esimerkiksi alkuvuodesta Suomen kulttuurirahaston Pohjois-Pohjanmaan rahasto pyysi yhdistystä tuottamaan rahaston juhlanvuoden näyttelyn ja seminaarin. Projektin voidaan katsoa olevan tulosta Taidetalo tutuksi, taide tavaksi -hankkeen ensimmäisen osan ponnisteluista. Samalla se on osoitus siitä, että hankkeiden vaikutukset eivät välttämättä näy välittömästi, mutta kantavat hedelmää pitkällä aikavälillä.

Hankkeen ulkopuolella yhdistys työllisti vuonna 2009 kokopäiväiseksi työksi muutettuna kulttuurialan ammattilaisia yli neljän kuukauden työpanoksen edestä. Edellytykset ainakin osa-aikaiseen työllistämiseen myös jatkossa ovat toteutuneiden lukujen valossa hyvät.

Kulttuuripalvelujen taloudellinen kannattavuus on jossain määrin riippuvaista talouden suhdanteista, mikä tuo haasteita nykytilanteessa. Asiakkaat ja yhteistyökumppanit ovat varautuneempia maksamaan kulttuuripalveluista tai osallistumaan niiden tuotantokustannuksiin, vaikka kulttuuripalvelujen tarve tunnetusti kasvaa laman aikana.

Hankkeen aikana on tullut myös ilmi, että toiminnan ylläpito ja tuottaminen eivät voi perustua osallistujilta tai kävijöiltä perittäviin maksuihin. Palveluja käyttävät ihmiset eivät ole valmiita maksamaan niistä. Nimellinenkin summa on monelle osallistumisen kynnys. Toiminnan kustannukset on katettava pääasiassa nimenomaan palveluita tilaavan yhteisön varoin, ei yksityisiltä ihmisiltä.

Hankkeen aikana tehtiin vertailuanalyysiä vastaavasta toiminnasta muualla ja etsittiin tätä kautta muun muassa taloudellisia edellytyksiä toiminnalle. Vertailukohdiksi valittiin taide- ja kulttuuriyhdistyksiä, joilla on Elsuupan tapaan ympärivuotista toimintaa ja henkilökuntaa. Varainhankinnan keinot olivat yhdistyksillä varsin samankaltaiset kuin Elsuupalla: galleriavuokrat, myyntiprovisiot, projektirahoitus. Vertailuyhdistyksissä tuloilla on katettu pääasiassa toimintakustannuksia. Suurimmat menoerät ovat kuitenkin henkilöstömenot, Elsuupalla lisäksi kiinteistökustannukset Taidetalon ylläpidosta. Vertailuanalyysin kohteissa päätoimisen ja vakinaisen toiminnanjohtajan palkkaaminen on edellyttänyt

vuosittaista huomattavaa tukea tai ostopalvelusopimusta esimerkiksi kunnalta. Vertailukohteiden suurin eroavuus Elsuupan toimintaan nähden on se, että Elsuupa ei saa toiminnan perustason takaavaa vuosittaista avustusta toimintaansa.

Nahkurin myymälä on yhdistyksessä tukitoiminnan roolissa. Se on tärkeä sivutulon lähde, mutta ei itsessään kannattavaa tai työllistävää toimintaa. Myynnin tulisi moninkertaistua, jotta myymälä voisi olla säännöllisesti auki. Vaikka asiakasmäärät ja myynti ovat kasvaneet, ovat ne silti liian pienet myymälähenkilökunnan säännölliseen palkkaamiseen. Myymälän auki pitäminen on järkevää silloin, kun Taidetalossa on muutenkin toimintaa: tapahtumia, näyttelyitä yms.

Myymälän tulos parani paitsi lisääntyneiden kävijämäärien myös hankkeessa kehitettyjen ratkaisujen ansiosta. Näyttelytoimintaan liittyvät yhdistyksen omat oheistuotteet osoittautuivat kannattaviksi. Yhdistykselle jäävä kate oli keskimäärin yli 70 % tuotteen myyntihinnasta. Omista tuotteista saatavien tulojen kokonaisvolyymi on vielä vähäinen, mutta siinä on kasvun mahdollisuuksia. Paperinukkeaiheen ulottaminen myymälään oli hitti: se oli sisällöllisesti ja taloudellisesti menestys. Hankkeessa saadut kokemukset ovat rohkaisseet ottamaan myymälä enemmän osaksi taidetoimintaa.

Hankkeen aikana on luotu periaatteet, joiden mukaan tiloja annetaan ja vuokrataan näyttelyitä ja muuta toimintaa varten. Taidetalo Nahkurin yläkerran galleriatilojen vuokraaminen näyttelykäyttöön toimi kokeilussa hyvin. Marraskuussa tiloissa piti näyttelyään valokuvataiteilija Anni Kinnunen. Samalla toteutui myös yhdistyksen tavoite tukea nuorten kuvataiteilijoiden näyttelytoimintaa. Ympärivuotinen galleriatoiminta ja tilojen vuokraaminen ovat tärkeä lääke kiinteistökustannusten kurissapidossa. Tilojen vuokraaminen ei tuota voittoa, mutta lähelle omavaraisuutta on mahdollista päästä. Tilojen käyttöaste on hankkeen aikana noussut ja kiinteistön ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia on maksettu vuokralaisilta saaduilla tuloilla. Ainakaan toistaiseksi Taidetalon tiloja ei lähdetty kehittämään taiteilijaresidenssiksi. Residenssitoiminnan alkuun paneminen edellyttäisi pitkäjänteistä kehittämistä ja sitoutumista, mittavia ponnistuksia tilojen muuttamiseksi ympärivuotisen residenssitoimintaan soveltuviksi sekä kansainvälisten kumppanuuksien hankintaa. Residenssin perustaminen vaatisi kokonaan toisen hankkeen.

3. ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI

Hankkeen jälkeen Taidetalon ympärivuotista toimintaa jatketaan ja taidetyöpajoja ja -kurseja toteutetaan hyödyntämällä hankkeessa saatuja kokemuksia ja konsepteja sekä käyttämällä luotuja tiedotuskanavia ja yhteistyöverkostoja. Eryteisesti suositellaan näyttelytoiminnan ja taidekasvatuksen yhdistävän kulttuuripalvelujen konseptin käyttämistä tulevien näyttelyjen kohdalla (case 2).

Aluksi tarvitaan osa-aikainen kulttuurialan työntekijä huolehtimaan yhteistoimintasopimuksista ja yhdistyksen muista tehtävistä: taidetalotoiminnan ja kurssien järjestämisestä. Suorittavaan työhön ja Nahkurin myymälään voi harkita palkkatuella työllistetyn työttömän palkkaamista. Kulttuurialan oppilaitosten harjoittelujaksoja voi myös mahdollisuuksien mukaan hyödyntää esimerkiksi kurssitoiminnan järjestämisessä.

Hankkeen jälkeen on tärkeää vakauttaa yhdistyksen taloudellinen tilanne. Toimintaa järjestetään resurssien mukaan. Sen lisäksi etsitään riskittömiä projekteja, joihin yhdistys voi osallistua tuottamalla ammattimaista kulttuuripalvelua ja siten työllistää lisää kulttuurialan osaajia. Pyritään tuottamaan kulttuuripalvelua laajemminkin alueella ja vastaamaan palvelujen kysyntään. Lisäksi pyritään kunnan vuosittain jaettavien toiminta-avustusten piiriin.

Nahkurin myymälän toiminnassa ja galleriatilojen käytössä panostetaan sesonkeihin ja toimintaa kehitetään edelleen hankkeessa luoduin konseptein. Kiinteistön suhteen ja muutenkin toiminnan jatkuvuuden kannalta pyritään tiiviimpään yhteistyöhön kunnan ja paikkakunnan muiden yhdistysten kanssa.

Loppuraportin on koostanut projektipäällikkö Satu Hyvönen sekä yhdistyksen puheenjohtaja Tiina Prittinen.

4. Liiteluettelo ja allekirjoitukset

1. Väliraportit
2. Työpajaesimerkkejä
3. Nahkurin toiminnallinen kokonaisuus kuvina
4. Palaute hankeavustajalta, muotoilija Elina Kopsalta

Kärsämäellä 25.10.2010

Tiina Prittinen

Soile Ojalehto

Vuosiraportti 2008
Taidetalo tutuksi, taide tavaksi 2
Keskipiste - Leader

1. Toteuttaja: Taideyhdistys Elsuupa ry.

2. Hanke: Taidetalo tutuksi, taide tavaksi 2 – hanke, hankkeen diaarinumero 3898/3570-2008

3. Yhteenveto:

Hankkeen turvin on ylläpidetty taidetalon kehittämistoimintaa. Hanketta on täydennetty marraskuussa 2008 ja se on saanut vuoden 2008 lopulla vahvistuksen TE-keskukselta. Hankkeessa on tehty pääasiassa talkootoimintaa erillisiä palkkioita lukuun ottamatta ja muodostettu vain kuluja, jotka yhdistys olisi pystynyt kantamaan ilman hankkeen varsinaista toteutumistakin. Päätös hanketuesta on mahdollistanut resurssien hankinnan, ja toiminnan kehittämisen aloittamisen.

4. Raportti vuodelta 2008

4.1 Hankkeen tavoitteet:

Hankkeessa kehitetään edelleen ensimmäisen osan mukaisesti Taidetalo Nahkurin toimintaa, myymälätoimintaa ja kulttuurin palveluja sekä kehittämällä taidekasvatustoimintaa kuten kurssuja ja työpajoja. Painotuksia kehittämistyössä on tarkistettu edellisen hankkeen kokemusten myötä, erityisesti myymälän uudistaminen, tilojen käyttö ja hyödyntäminen eri tilaisuuksien kautta sekä lasten ja nuorten kurssitoimintaan panostaminen.

4.2 Toteutus:

Hankkeen aikataulu ja toteutus oli uusittava ohjelmakauden vaihtumisen vuoksi. Muutokset ja täydennykset on käyty läpi yhdistyksen ja rahoittajatahojen parissa.

Hankkeessa on vuonna 2008 pidetty yllä myymälän toiminnan ja Taidetalokokonaisuuden kehittämistä.

Hankkeessa on syksyllä toteutettu Taidetalo tutuksi, taide tavaksi -hankkeen kautta tilojen käyttämistä kokoontumispaikkana ja alueen kulttuuritapahtumien pitopaikkana. Käytännössä tilaa on markkinoitu eri tahoille kulttuuritilana. Joulusesongin aikaan on tuotu esille ja markkinoitu Nahkurin myymälää yhtenä joulutapahtumapäivän paikkana. Toteutuksesta on vastannut hankesuunnitelman mukaisesti FM Tiina Prittinen.

Hankkeessa on kartoitettu kulttuuritoimijaresurssit, joilla hanketta viedään eteenpäin. Hankkeeseen on sitoutettu alueelta toimijoita, joilla on jokin intressi Taidetalon eteenpäinviemiseen.

Resursseina on ollut vuonna 2008 hankesuunnitelman mukaisesti myös kuvataiteilija Markku-Jussi Komulainen. Nahkurin myymälän kehittämistä ja markkinointia on suunniteltu ja on tehty

peruslinjat taidemyymälätoiminnan kehittämiseksi sekä Taidetalon päätarkoitukseen sopivat linjaukset ja viestintää ohjaavat suunnitelmat. Vuoden 2008 lopulla on valmisteltu markkinointitapoja ja julkaisua tammikuun 2009 matkamessuille, jossa Markku-Jussi Komulainen markkinoi Nahkurin myymälää.

Hankkeessa on myös kartoitettu mahdollista hankkeen vetäjää. FM Satu Hyvönen työskenteli hankkeen 1-vaiheessa, ja hänen kanssaan on solmittu sopimus hankkeen 2-vaiheen vetämisestä.

Hanketta jatketaan hankesuunnitelman mukaisesti.

4.3 Yhteistyökumppaneina ovat olleet paikkakunnan kulttuuri- ja muut yhdistykset.

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Vuoden 2008 toiminnan tuloksena on pidetty yllä Nahkurin myymälän ja Taidetalon kehittämissuunnitelmia, sitoutettu kulttuuritoimijoita hankkeeseen ja kokonaisvaltaiseen kehitystyöhön. On myös kehitetty suunnitelma taidemyymälän uudistamiseksi päätoimintalinjoittain. Vaikutuksena on suunnitelmien eteneminen.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankesuunnitelman mukaan.

6. Allekirjoittajat ja päiväys

30.3.2009
Taideyhdistys Elsuupa ry

Varapuheenjohtaja
Tiina Prittinen

Sihteeri
Satu Hyvönen

HANKKEEN TOTEUTUMINEN 1.1.-30.4.2009

Taideyhdistys Elsuupa ry: Taidetalo tutuksi, taide tavaksi osa 2

Taidetalon ja Nahkurin myymälän kehittäminen ja markkinointi

Alkuvuodesta Nahkurin myymälän kehittämisen ja markkinoinnin vetovastuu on ollut Markku-Jussi Komulaisella. Hän on työskennellyt hankkeessa tuntipalkkaisena projektityöntekijänä tammi-huhtikuussa. Uudistusten toteuttamisvaiheessa mukana on ollut hankkeesta vastaava kuukausipalkkainen työntekijä Satu Hyvönen, joka on aloittanut työssään helmikuun alussa.

Nahkurin myymälän tuotekonseptia on lähdetty uudistamaan tavoitteena omaleimaiset tuotteet, joissa taiteen ja tuotteen välistä rajaa hälvennetään. Ajatuksena on, että ostaessaan tuotteen asiakas ostaa taideteoksen. Myymälän kannattavuuden parantamiseksi on kehitelty yhdistyksen omia tuotepereitä, joiden myynnistä saatava kate tulee kokonaisuudessaan yhdistykselle. Osa uusista tuotteista on vielä suunnitteluvaiheessa, muutamat ovat olleet jo koemyynneissä. Lisäksi markkinointi on otettu osaksi tuotesuunnittelua: yhdistyksen oma tuote on samalla viesti ja mainos.

Komulainen on suunnitellut taidetalon markkinointia. Taidetaloon ja Nahkurin myymälään pyritään saamaan kävijöitä erityisesti tapahtumien ja näyttelyiden aikaan. Taidetalo ja Nahkurin myymälä esittäytyvät omalla sivunsa Kärämäen kesä -esitteessä. Lisäksi Komulainen osallistui Helsingin matkamessuille, joissa hän esitteli toimintaa.

Taidetalon ympärivuotisen toiminnan kehittämiseen on haettu mallia tutustumalla Oulun taiteilijayhdistys 63 ry:n, Galleria 5:den ja Pohjoisen valokuvakeskuksen toimintaan. Yritysyhteistyön virittämiseksi on laadittu oma suunnitelmansa ja konsepti, jota voi hyödyntää myöhemminkin.

Taidekurssitoimintaa

Taidekurssitoiminnan suunnittelu ja järjestäminen ovat olleet Satu Hyvösen tehtäviä. Alkuvuodesta on suunniteltu koko vuoden toimintaa kokonaisuutena, luotu yhteistyöverkostoja sekä tiedotettu hankkeesta ja tehty toimintaa näkyväksi.

Hiihtolomaviikolla järjestettiin ensimmäinen taidetyöpaja. Janne Aakon ohjaama lasten ja nuorten sarjakuvatyöpaja järjestettiin lauantaina 7.3. Taidetalo Nahkurissa. Samanlainen työpaja oli suunnitteilla myös Pyhännälle, mutta osallistujien vähyyden vuoksi ryhmät yhdistettiin.

Toinen työpaja pidettiin sunnuntaina 5.4. Rauni Palonen ja Pirkko Vekkelin ohjasivat paperinukketyöpajaa Taidetalo Nahkurissa Tähdet arkilla -näyttelyn avajaisten yhteydessä. Samalla kokeiltiin uutta taidekurssitoiminnan konseptia: Palonen ja Vekkelin eivät ainoastaan ohjanneet pajaa vaan opettivat, kuinka työpajaa pidetään. Näin yhdistys sai käyttöönsä monipuolisen taidekasvatuspaketin, joka sisälsi näyttelyn, opastetun esittelyn ja työpajan. Konseptia hyödynnettiin toukokuussa ja siitä pääsivät osalliseksi kymmenet lapset.

Toiminnan suunnittelussa on panostettu nuoriin kohderyhmänä. Toimintaa on tehty nuorille tutuksi koulussa ja he ovat saaneet vaikuttaa tuleviin taidetyöpajoihin. Esittelyjen yhteydessä nuoret täyttivät kyselylomakkeen, jossa kartoitettiin heidän toiveitaan.

Taidetalon toimintaa

Näyttelytilojen ympärivuotisesta käytöstä ja vuokraamisesta on laadittu alustava suunnitelma/luonnos. Vuoden ensimmäinen näyttely taidetalolla oli 5.4. avattu Rauni Palosen Tähdet arkilla -paperinukkenäyttely. Näyttelyn järjesti Taideyhdistys Elsuupa ja Kärämäen kunnan kulttuuriryö.

Syksyn näyttelytarjontaa silmällä pitäen galleriatoimintaa on markkinoitu ja tehty tutuksi nuorille taiteilijoille Limingan taidekoulussa. Näyttelyiden ja tilaisuuksien mahdollistamiseksi taidetalon tiloja on paranneltu ja ehostettu talkoovoimin.

Taidetalo on lisäksi toiminut kulttuuriyhdistysten, hankkeiden ja eri tahojen kokouspaikkana sekä siellä on järjestetty muiden toimijoiden tilaisuuksia.

HANKKEEN TOTEUTUMINEN 1.5.-31.8.2009

Taideyhdistys Elsuupa ry: Taidetalo tutuksi, taide tavaksi osa 2

Taidetalon kehittäminen toiminnallisena kokonaisuutena

Hanketyön punaisena lankana on kehittää taidetaloa toiminnallisena kokonaisuutena. Tavoitteena on, että taidekasvatus, näyttelyt ja muu taidetoiminta nivoutuvat luontevasti toisiinsa ja taidetalon toiminnot tukevat tarkoituksenmukaisesti toisiaan. Tähän on kiinnitetty erityistä huomiota hankkeen alkamisesta lähtien ja tulokset ovat rohkaisevia.

Tähdet arkilla

Näyttelytoiminnan ja taidekasvatuksen yhdistävää kulttuuripalvelujen konseptia kokeiltiin ensimmäisen kerran huhti-toukokuussa järjestetyn Tähdet arkilla -paperinukkenäyttelyn yhteydessä. Näyttelyn yhteyteen suunniteltiin monipuolinen taidekasvatuspaketti, joka sisälsi näyttelyn, opastetun esittelyn ja paperinukkeaiheisen taidetyöpajan.

Palvelukokonaisuutta tarjottiin laajalti mm. Nivala-Haapajärven ja Siikalatvan seutukuntien kouluille ja oppilaitoksille. Yhteistyötarjoukseen tarttuivat Frosteruksen koulu Kärsämäeltä ja Vatjusjärven koulu Haapavedeltä. Myös yksittäisillä näyttelyvieraila oli mahdollisuus paperinukketyöpajaan. Konsepti osoittautui suosituksi ja toimivaksi. Paperinukketyöpajoihin osallistui kaikkiaan lähes seitsemänkymmentä lasta.

Tähdet arkilla -näyttelyn sisällöt ulottuivat myös Nahkurin myymälään, josta näyttelyvieraat saattoivat ostaa muotitaiteilija Rauni Palosen signeeraamia painettuja paperinukkearkkeja ja muotipiirrosoriginaaleja sekä paperinukeista kertovaa julkaisua. Näin myös myymälä oli osa näyttelyn ympärille rakennettua kokonaisuutta.

Taideyhdistys Elsuupan ja Kärsämäen kulttuurityön järjestämässä Tähdet arkilla -näyttelyssä kävi 5.4.-10.5. kaikkiaan kaksisataa vierasta, mikä ylitti odotukset. Taidetalon toimintaa vilkastuttivat keväällä myös pihapiirin "kulttuurinavetassa" kunnan kulttuurityön järjestämä nuorten bändikonsertti sekä muut tilaisuudet.

Hankkeen piirissä Tähdet arkilla -palvelukokonaisuuden kehittämisestä ja toteuttamisesta vastasi palkattuna työntekijänä projektipäällikkö Satu Hyvönen. Näyttelyn ja työpajatoiminnan mahdollistamiseksi tehtiin myös talkootyötä yhdistyksen hallituksen ja muiden vapaaehtoisten panostuksella.

ARS Kärsämäki ja Taidetalo Nahkurin kesä

Taideyhdistys Elsuupan jo neljättä vuotta järjestämä ARS Kärsämäki -kuvataidenäyttely on luonnollinen kehys taidetalon kesätoiminnan järjestämiselle ja kehittämiselle. Hankkeessa on tärkeää kehittää alueen kulttuurielämää voimistavia toimintamalleja näyttelyn ympärille, vaikka itse näyttelyä ei hankkeen varoilla kustannetakaan.

Toiminnan kehittämisen lähtökohtana oli tuoda taide lähemmäksi arkea, luonnolliseksi osaksi kuntalaisten ja erityisesti lasten ja nuorten elämää. Näyttelyn yhteydessä järjestettävän toiminnan avulla haluttiin madaltaa kynnystä käydä näyttelyssä ja tutustua taiteeseen. Pienillä asioilla näyttelyvierailusta saadaan elämyksellinen kokonaisuus. Esimerkkinä tästä on näyttelyyn liittyvä Lasten taidevisa, joka auttaa lapsenomaisin keinoin tutustumaan näyttelyyn ja taiteeseen.

Hankkeeseen palkattiin kesän ajaksi projektiassistentiksi Elina Kopsa. Hänen tehtäviinsä kuului muun muassa yhteistyön virittäminen alueen yrityksiin, yhteisöihin ja yhdistyksiin. Ajatuksena oli houkuttaa taidetalon ja näyttelyyn vierailulle ryhmiä ja tarjota näin kulttuuripalvelua esimerkiksi yritysten työntekijöiden virkistyspäiville tai yhdistysten kesäretkille. Kokeilun tulokset jäivät tavoitteista, mutta nyt on luotu pohjaa konseptin onnistumiselle vastaisuudessa. Taidetalon palvelut tunnetaan nyt paremmin ja hankkeen käytössä on kattavat yhteystietoluettelot tulevaa tiedotusta varten. Perinteiset opiskelijaryhmien vierailut sen sijaan onnistuivat odotetusti. Taidetalossa vieraili elokuussa kuusi ryhmää, joissa yhteensä kuusikymmentä nuorta.

Keskeinen osa taidetalon kesää olivat lapsille ja nuorille järjestetyt kurssit ja taidetyöpajat. Kesäkurseista painettiin keväällä esite, joka jaettiin toukokuussa koulun kautta lapsille ja nuorille. Lisäksi kesän aikana järjestettiin vielä pari uutta työpajaa, jotka eivät ehtineet kesäesitteeseen ennen sen painatusta. Näistä työpajoista tiedotettiin mm. lehti-ilmoituksella.

Lasten ja nuorten Savikorupaja 12.7. ja Taikataikinapaja 19.7. järjestettiin niin sanotulla nonstop-periaatteella. Kokeilussa maksuttomaan työpajaan saattoi osallistua mihin aikaan tahansa klo 12-18 välillä. Molemmat työpajat olivat suosittuja. Niihin osallistui yhteensä 28 kaikenikäistä lasta ja nuorta. Ohjaajana toimi muotoilijan koulutuksen käynyt projektiassistentti Elina Kopsa.

Kärsämäellä hyvän vastaanoton saanut Savikorupaja järjestettiin myös Pyhännällä 8.8. yhteistyössä paikallisen Mannerheimin Lastensuojeluliiton osaston kanssa. Työpaja oli myös siellä suosittu: osallistujia oli seitsemäntoista. Lähikunnissa järjestettävää työpaja- ja kurssitoimintaa on pyritty kehittämään osana taidetalon toiminnallista kokonaisuutta. Käytännössä tämä tarkoittaa saman kurssin tai sen osan järjestämistä yhteistyökumppaneiden kanssa useammassa eri kunnassa. Menettely parantaa taloudellisia edellytyksiä jatkaa työpajatoimintaa hankkeen jälkeenkkin.

Kiinteästi taidetalon näyttelyihin tai muuhun paikkasidonnaiseen toimintaan liittyvät työpajat ovat tietysti järjestettävissä vain Kärsämäellä. Palveluja osataan kuitenkin jo kysyä kauempaakin ja tiedotus on ulottunut myös muihin kuntiin. Osallistujia on ollut yli kuntarajojen. Jokaista järjestettyä kurssia, joka ei ole ollut tiukasti paikkaan sidottu, on tarjottu järjestettäväksi myös muualla eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Aina yhteistyötahoa ei ole löytynyt tai toiminnalle on ollut muita esteitä.

Lasten ja nuorten taidepolut 24.7. suunniteltiin ARS Kärsämäki -näyttelyn pohjalta. Ne tarjosivat mahdollisuuden tutustua syvemmin näyttelyyn ja taiteen tekemiseen: näyttelystä etsittiin innoitusta omaan taiteeseen. Ajatuksena oli, että näyttely ja taidetyöpaja muodostavat taidekasvatuksellisen kokonaisuuden. Taidepoluissa oli erikseen lasten ja nuorten ryhmät. Lasten taidepolkuun osallistui neljä lasta ja sen ohjasi Elina Kopsa. Nuorten taidepolussa oli viisi osallistujaa ja ohjaajana toimi Satu Hyvönen.

Näyttelyyn nivoutuvaa taidekasvatuspakettia tarjottiin elokuussa myös alueen kouluille ja esiopetusryhmille. Kiinnostuneita yhteistyötahoja ei tällä kertaa löytynyt, vaikka konsepti oli jo Tähdet arkilla -näyttelyssä hyväksi havaittu. Ala-asteiden koululaisryhmät eivät jostain syystä koe näyttelyä omakseen ja käy tutustumassa siihen.

Hankkeen aikana on käynyt selväksi, että toiminnasta perittävät pienet osallistumis- tai pääsymaksut ovat monille todellinen kynnyksellinen osallistua. Ilmaisissa työpajoissa osallistujamäärä oli kolminkertainen verrattuna pari euroa maksaviin työpajoihin. Maksuttomuutta kokeiltiin yhden päivän ajan myös ARS Kärsämäki -näyttelyssä. Tuolloin tehtiin päiväkohtainen kävijäennätys ja näyttelyssä vieraili lähes 9 % koko kesän kävijämäärästä. Ihmisten haluttomuus maksaa palveluista on haaste toiminnan jatkolle. Jotta palveluista saadaan itsensä ylläpitäviä, on toiminnan järjestämiseen tarvittavat varat saatava pääasiassa muualta kuin kuntalaisilta. Yhteistyötahot ovat tässä merkittävässä asemassa.

Jo esiteltujen kurssien lisäksi keväällä järjestettiin Teatteritaiteen lyhytkurssi yhteistyössä Frosteruksen lukion kanssa. Kurssille osallistui kolmetoista kärsämäkistä ja pyhäntäistä nuorta. Kurssipalaute oli erittäin myönteistä ja teatteritoiminnalle toivottiin myös jatkoa. Kurssin ohjasi teatteri-ilmaisun ohjaaja Minna Koivula. Elokuun lopulla järjestettiin myös Elina Kopsan ohjaama Muodonmuutoksia -muotoilukurssi, johon osallistui seitsemän lasta. Kesäkuun alussa kokeiltiin aloittaa elokuvakerhotoimintaa, mutta vähäisen osallistujamäärän takia siitä luovuttiin.

Taidetalo Nahkurin kesä tavoitti kaikkiaan lähes 450 kävijää. Kävijämäärän kasvu edellisvuodesta on huomattava, vaikka vierailijoita voisi olla enemmänkin. Taidetalon näkyvyyttä nelostien varressa parannettiin talkoovoimin: pihaa kunnostettiin ja ulos ripustettiin käsin tehtyjä kylttejä. Näyttelyä valmistellessa talkoilla tehtiin myös muita taidetalon kunnostus- ja parannustöitä. Taidetalon toimintaa myös markkinoitiin erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa, kuten Kärsämäen markkinoilla 5.6. ja kirjamessuilla Oulussa 12.-14.6.

Laatija: projektipäällikkö Satu Hyvönen

VUOSIRAPORTTI 2009

1. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tehtävänä on kehittää Taidetalo Nahkuria ja alueen taidekasvatusta toiminnallisena kokonaisuutena. Tavoitteena on tuottaa laadukasta kulttuuripalvelua, jota voidaan jatkossa ylläpitää taidetalotoiminnan tuotolla. Hankkeessa etsitään käytännön toiminnan kautta malleja, jotka turvaavat palvelujen ja kulttuuritoiminnan jatkuvuuden.

Hankkeessa tehdään taidetaloa tutuksi ja kehitetään toimintalinjoja, joiden kautta saadaan aktiivisuutta ja näkyvyyttä. Tavoitteena on kehittää taidetalosta vireä kulttuuritila ja taidetalon sisällöllistä erityisyyttä vahvistetaan monitaiteellisen toiminnan kautta. Tavoitteena on vakiinnuttaa taidetalon ja kurssien asema osaksi alueen kulttuurielämää ja turvata laadukkaiden kulttuuripalvelujen saatavuus alueella myös muuttuvassa kulttuurikentässä. Toimenpiteillä pyritään tilaisuuksien määrän ja kävijöiden tasaiseen kasvuun.

Sisällöllisesti tavoitellaan korkeatasoisen, ammattimaisen kulttuuritoiminnan tarjoamista. Toiminnan lähtökohdaksi on, että kulttuuritoiminta on itseisarvo sinänsä. Se tarjoaa vaihtoehtoja kulutuskulttuurille ja toimii sosiaalisten ongelmien ehkäisijänä. Kulttuuriset elämykset kuuluvat ihmisen hyvän elämän perusreseptiin. Hankkeessa edistetään taiteen tuleamista osaksi arkea, tavaksi. Taidekasvatustyöllä tuodaan taiteellista ja luovaa ajattelua elämään ja osallistavan toiminnan kautta vahvistetaan alueen ihmisten yhteisöllisyyttä ja kokemusta mukanaolosta.

Toiminnan kehittämisessä on taiteellisia, elinkeinollisia sekä ihmisten hyvinvointiin ja elämänlaatuun vaikuttavia päämääriä. Tavoitteena on, että hankkeen tuloksena syntyy yksi uusi kulttuurialan työpaikka ja useampia osa-aikaisia tehtäviä. Hankkeen vaikutuksena ammattimainen kulttuuri- ja taidetoiminta ja erityisesti taidekasvatus säilyy ja kehittyy harvaanasutulla maaseudulla. Taidekurssitoiminta aktivoi sitouttaa nuoria kotiseudulleen sekä parantaa elämänlaatua mielekkään tekemisen muodossa. Myös kunnan vetovoimaisuus kasvaa Taidetalo Nahkurin profiloituessa matkailukohteena, nelostien "taidepysäkinä".

2. Toteutus

2.1. toimenpiteet

Hankkeen aikana järjestetään taidekursseja ja -työpajoja, luodaan verkostoja taidekasvattajiin ja nuorisotoimijoihin, järjestetään näyttelyitä ja muuta toimintaa Taidetalo Nahkuriin, markkinoidaan Taidetaloa ja Nahkurin myymälää.

Hankkeen järjestämät lyhytkurssit ja taiteen työpajat 2009:

- Lasten ja nuorten sarjakuvapaja 7.3. klo 13.30-16 Taidetalo Nahkurissa.
- Paperinukketyöpaja 5.4. klo 13-14.30 Taidetalo Nahkurissa Tähdet arkilla -näyttelyn avajaisissa
- Paperinukketyöpajat ryhmille 7.5. klo 9-10.30 ja klo 10.30-12, 8.5. klo 9-11
- Teatteri-ilmaisun lyhytkurssi nuorille pe 15.5. klo 15-17, la 16.5. klo 10-15.30, pe 22.5. klo 15-17, la 23.5. klo 10-15.30 Konttilassa
- Savikorupaja 12.7. klo 12-18 Taidetalo Nahkurissa
- Taikataikinapaja 19.7. klo 12-18 Taidetalo Nahkurissa
- Lasten taidepolku 24.7. klo 11-13 Taidetalo Nahkurissa

- Nuorten taidepolku: katutaide 24.7. klo 13-15 Taidetalo Nahkurissa
- Savikorupaja 8.8. lapsille klo 12-14.30 ja nuorille klo 14.30-17 Pyhännän ala-asteella
- Muodonmuutoksia: muotoilun kurssi 30.8. klo 12-16 Taidetalo Nahkurissa
- Nuorten taidevalokuvauksen kurssi 7.11. klo 10-15.30 Taidetalo Nahkurissa
- Tarinoiden yön taidetyöpajat 13.11. klo 18-20 Taidetalo Nahkurissa

Kesto yhteensä: 56,5 tuntia (14.11. mennessä)

Osallistujia: 160 lasta ja nuorta (14.11 mennessä)

Taidetalon Nahkurin näyttelyt ja muu toiminta 2009:

- Tähdet arkilla -paperinukkenäyttely 5.4.-10.5. Esillä muotitaiteilija Rauni Palosen julkkispaperinukkien originaalipiirroksia. Järj. Taideyhdistys Elsuupa ja Kärämäen kulttuuriryö.
- Nuorten bändikonsertti Nahkurin navetassa. Järj. Kärämäen kulttuuriryö.
- ARS Kärämäki 2009 – Ei kiitos taidetta 5.6.-30.8. Nuorten kuvataiteilijoiden näyttely. Järj. Taideyhdistys Elsuupa.
- Irlantilaisten korujen esittely/näyttely Nahkurin myymälässä syyskuusta alkaen.
- valokuvataiteilija Anni Kinnusen 120 km/h -näyttely 7.-28.11. Järj. Taideyhdistys Elsuupa ja Kärämäen kulttuuriryö.
- Tarinoiden yö 13.11. Poikkitaiteellinen koko perheen taidetapahtuma.
- Perinnevirku-hankkeen tilaisuudet, kulttuuriyhdistysten kokoukset yms.

Osallistujia: noin 750 kävijää (syyskuuhun mennessä)

Taidetalon markkinointi, toiminnan esittely ja tiedottaminen:

- Esittelyt oppilaitoksissa: Taidetalon toimintaa tehtiin tutuksi lukuisilla kouluvierailuilla, joiden yhteydessä kerättiin myös nuorten toiveita kulttuuripalveluista. Esittely Limingan taidekoululla.
- Messut ja markkinat: Taidetalon esittelyä matkailukohteena Helsingin matkamessuilla. Mukana myös Pohjois-Suomen kirjamesseilla Oulussa ja Kärämäen markkinoilla. Nahkurin myymälän suoramarkkinointia käsityöläisille Kädentaitomessuilla.
- Luotiin tiedotusväylät: postituslistat tms.
- Tiedotusmateriaalit: lehdistötiedotteet ja lehtijutut toiminnasta. Tiedotus Internet-sivuilla. Lehti-ilmoitukset, kesän kurssiesite, kurssitiedotteet ja flaijerit.
- Talkootyöllä tienvarsikyttien valmistusta ja asentamista.

Nahkurin myymälän kehittäminen:

- Uuden myymäläkonseptin kehittäminen
- Uusien tuotteiden ja tavarantoimittajien hankintaa, omien tuotteiden suunnittelua
- Tietoisuuden kasvattaminen käsityöläisten keskuudessa: uusien kumppanuuksien etsiminen Kädentaitomessuilta Oulussa.
- "matkaava myymälä" -konseptin kehittäminen.

Muut tavoitteita tukevat toimenpiteet:

- Talkootyötä näyttely- ja työpajatilojen kunnostamiseksi, muuttamiseksi ja ylläpitämiseksi.
- vertailuanalyysin toteuttaminen

2.2.. aikataulu ja resurssit

2009

Tammi-huhtikuu.

14.1. päätös hanketuesta.

Nahkurin myymälän uuden konseptin kehittäminen, taidetalon markkinoinnin suunnittelua ja toteutusta, tiedotetaan hankkeesta, järjestetään ensimmäiset taiteen työpajat, konseptin laatiminen yritysyhteistyölle,

taidetalotoiminnan vertailuanalyysia, toiminnan esittelyä koululaisille ja kurssitoiveiden kartoittaminen, toiminnan suunnittelua, talkootyötä tilojen kohentamiseksi, kevään näyttelytoiminnan käynnistäminen. Ajanjaksolla haetaan hanketuen ennakkoa ja ensimmäistä maksatusta.

Ajanjaksona hankkeessa työskenteli tuntipalkkaisena projektityöntekijänä kuvataiteilija Markku-Jussi Komulainen. Helmikuun alussa hankkeen projektipäälliköksi palkattiin FM Satu Hyvönen. Sarjakuvatyöpajan ohjaajana työskenteli kuvataiteilija Janne Aakko, Paperinukketyöpajaa ohjasivat muotitaiteilija Rauni Palonen ja Pirkko Vekkelä.

Touko-elokuu.

Taidekasvatuksen ja kulttuuripalvelujen konseptien kehittäminen ja kokeilu, paperinukketyöpajat ja -näyttely, myymälän uudistamista, taidetalon markkinointia, lasten ja nuorten taidetyöpajat ja -kurssit, taidetalon kunnostus- ja markkinointitalkoot. Ajanjaksolla haetaan toista maksatusta.

Ajanjaksona hankkeessa työskenteli projektipäällikkö Satu Hyvönen, kesän ajaksi palkattu tuntipalkkainen projektiassistentti Elina Kopsa, teatteri-ilmaisun ohjaaja Minna Koivula ja Markku-Jussi Komulainen, joka viimeisteli keväällä aloittamansa työn.

Syys-joulukuu.

ympärivuotisen näyttelytoiminnan suunnittelu ja näyttelyn toteutus, joulusesongin valmistelu, tilojen kunnostusta, hankkeen raportointia ja tulosten arviointia, kurssitoimintaa, hankkeen jälkeisten toimintaedellytysten arviointia ja edistämistä, muutoshakemus Keskipiste-Leaderiin.

Hankkeen kuukausipalkkaisena projektipäällikkönä toimi lokakuun Satu Hyvönen. Marraskuun alusta lähtien Hyvönen on toiminut sivutoimisesti tuntipalkkaisena projektipäällikkönä. Tiina Prittinen ja Ossi Myllymäki työskentelivät tuntipalkkaisina projektityöntekijöinä marras-joulukuun. Taidevalokuvauksen kurssin ohjasi valokuva- ja mediataiteilija Anni Kinnunen.

2.4. raportointi ja seuranta

Hankkeen edistymisestä on raportoitu rahoittajille maksamishakemusten yhteydessä. Hankkeen etenemisestä on keskusteltu yhdistyksessä ja siitä on informoitu hallituksen kokouksissa.

Hankkeen tavoitteiden ja onnistumisen seurannasta on huolehtinut projektipäällikkö. Kävijä- ja osallistujamääriä on seurattu nimilistoilla ja kävijälaskennalla. Osallistujilta on kerätty sopivissa asiayhteyksissä palautetta.

Hankkeen vaikutuksia Nahkurin myymälän toimintaan seurataan rahavirtojen muutoksia analysoimalla.

2.5. toteutusolelut ja riskit

Toimintaympäristö on muuttunut nopeasti alueella kuntaliitosten ja henkilöstön vaihtumisen takia. Sitoutuneita yhteistyökumppaneita on aikaisempaa vaikeampaa löytää.

Myös Suomen talouden lamalla on vaikutuksia kulttuurisektoriin. Yleinen taloustilanne tekee yhdistyksen toiminnasta taloudellisesti aikaisempaa haasteellisempaa. Yksityiset ihmiset ja kulttuuripalveluita käyttävät tai tukevat yritykset eivät ole valmiita maksamaan palveluista senkään vertaa kuin nousukaudella.

Hankkeen alkaminen lähes vuosi suunniteltua myöhemmin vaikeuttaa sen toimintaa. Olemassa olevilla resursseilla kehittämistoimintaa ei voitu ylläpitää täysipainoisesti ennen rahoituspäätöksen varmistumista. Hankkeen hallinnointi myös kuormittaa yhdistyksen taloutta tilapäisesti.

3 Yhteistyökumppanit

Yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat olleet alueen kulttuuri- ja nuorisotoimijat. Kumppanuuksia on luotu vastapuolen yhteistyöhalukkuuden ja kiinnostuksen mukaan. Kurssien järjestämiseen on houkuteltu laajalti toimijoita Nivala-Haapajärven ja Siikalatvan seutukunnista (kuntien kulttuuri- ja koulutoimet, oppilaitokset, MLL, 4H, seurakunnat). Käytännön toimiin ja järjestelytyön jakamiseen on löytynyt muutama innokas toimija. Hankkeessa on panostettu nimenomaan innokkaisiin tahoihin, sillä yhteistyökumppaneiden oma aktiivisuus ja aito kiinnostus yhteistyölle on perusta, jolle toiminta voi jatkossakin rakentua. Aktiivisimpina yhteistyötahoina ovat olleet Pyhännän kulttuuritoimi ja MLL, Kärsämäen koulutoimi ja lukio, Kärsämäen 4H ja Haapaveden Vatjuskylän koulu. Tiedotusyhteistyö on toiminut laajasti koko alueella. Hankkeessa luotiin kattavat ja hyvin toimivat tiedotusväylät.

Oppilaitosyhteistyötä luotiin Piippolan käsi- ja taideteollisuusopistoon ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun kulttuurialan yksikköön. Opiskelijoille tarjottiin mahdollisuutta kurssien ohjaamiseen heidän omalta alaltaan. Artesaaniopiskelijoille annettiin myös mahdollisuus saada tuotteitaan myyntiin Nahkurin myymälään. Yhteistyöhön suhtauduttiin myönteisesti, mutta käytännön toimenpiteisiin tahtotila ei aivan riittänyt. Yhteistyö jäi opiskelijaryhmien näyttelyvierailujen tasolle.

Tarinoiden yössä useat kulttuuritoimijat ja alan ammattilaiset tekivät yhteistyötä tapahtuman onnistumiseksi. Tarinoiden yö on paitsi taiteen ja kulttuurin yleisötapahtuma myös verkottumisen paikka toimijoille. Tapahtumassa olivat mukana muun muassa Suomen elämäntarinayhdistys, 4H, Jokilaaksojen opiston runoryhmä, kirjasto sekä useita alan ammattilaisia eri taiteenaloilta.

4 Tulokset ja vaikutukset

Hanketyön punaisena lankana on kehittää taidetaloa toiminnallisena kokonaisuutena, jossa taidekasvatus, näyttelyt ja muu taidetoiminta nivoutuvat luontevasti toisiinsa ja taidetalon toiminnot tukevat tarkoituksenmukaisesti toisiaan. Tällä ajatuksella hankkeessa kehitetään ja kokeillaan erilaisia toiminnat yhdistäviä konsepteja, jotka muodostavat taidetalon tulevan taidekasvatus- ja näyttelytoiminnan kivijalan. Niitä voi soveltaa hyvin myös muualla.

Toiminnan yhteisvaikutuksena Taidetalon kävijämäärät ovat kasvaneet ja taidetalon palvelut tunnetaan jo aikaisempaa paremmin. Esimerkiksi kesänäyttelyssä vieraili kaksinkertainen määrä vieraita edellisvuoteen nähden, kevään paperinukkenäyttelyssä kävi lähes kaksisataa ihmistä ja syksyn näyttelyssä kävi yli sata ihmistä.

Taidetalon näkyvyys ja tunnettuus ovat parantuneet merkittävästi. Yksittäinen paljon väkeä liikkeelle saanut tapahtuma oli Tarinoiden yö marraskuussa. Tapahtumassa osallistumisen kynnys on matalalla. Kävijämäärien nousu on heijastunut myös Nahkurin myymälään parantuneena tuloksena. Hanke on mahdollistanut ympärivuotisen taidetoiminnan Taidetalo Nahkurissa ja parantanut edellytyksiä jatkaa vastaavaa toimintaa myös hankkeen jälkeen.

Työpajoissa ja taiteen lyhytkursseilla alueen lapset ja nuoret ovat saaneet tutustua uusiin taidemuotoihin ja toteuttaa itseään luovan toiminnan kautta. Hankkeessa edistetyt taiteelliset ja sosiaaliset päämäärät ovat tärkeitä, sillä myönteiset taidekokemukset kantavat parhaimmillaan aikuisuuteen ja vahvistavat itseään etsivät nuoren omakuvaa ja itsetuntoa. Kurssitoiminta aktivoi nuoria mielekkään tekemisen muodossa ja taideharrastukset ehkäisevät sosiaalisia ongelmia ja syrjäytymistä. Lapsen taideharrastus edistää luonnollisen taidesuhteen syntyä: taide tulee tavaksi kuin itsestään.

Taideyhdistys Elsuupa työllisti vuonna 2009 eri tehtävissä ja projekteissa useita kulttuurin ja taiteen ammattilaisia. Hankkeessa on luotu edellytyksiä työllisyyteen panostamalla kulttuuripalvelujen tuottamiseen. Myymälän tulos on parantunut paitsi lisääntyneiden kävijämäärien myös hankkeessa kehitettyjen ratkaisujen ansiosta. Hankkeessa saadut kokemukset ovat rohkaisseet ottamaan myymälä enemmän osaksi taidetoimintaa.

Tähdet arkilla

Rauni Palosen
paperinukke-
näyttely
Taidetalo
Nahkurissa
5.4.-10.5.2009

Paperinukke-
työpaja
5.4.2009

Savikorupaja
12.7.2009
Taidetalo Nahkurissa

Taikataikinapaja
19.7.2009
Taidetalo Nahkurissa

NUORTEN TAIDEPOLKU 24.7.2009

“Se oli ihan uutta. En ole koskaan ennen maalannut spraymaaleilla. Ja se oli kyllä tosi kivaa. En oo myöskään ennen käynä tällaisilla kursseilla. Oli mukavaa taiteilla muiden tyyppien kanssa.”
Milka Korpela

Nuorten lumeneivistotyöpajasta 25.2.-27.2.2010

”Ilon virtaa”

Nuorten lumeneivistotyöpaja toteutettiin Taideyhdistys Elsuupa ry:n Taidetalo tutuksi, taide tavaksi – hankkeen tiimoilta. Työpajassa kärsämäkiset nuoret ja rovaniemeläiset taiteiden tiedekunnan opiskelijat yhdistivät voimansa ja rakensivat ”Ilon virtaa” – teoksen nelostien ja kirjaston väliselle taidekentälle. Nuoret yläasteelta osallistuivat suunnitteluun, aihoiden rakentamiseen muoteilla sekä itse lumeneivostoon. Rovaniemeläisten porukassa oli skotlantilainen, irlantilainen ja englantilainen vaihto-oppilas sekä vieraileva opiskelija Hollannista. Työpajan ohjaajana toimi Antti-Jussi Yliharju. Mukana oli myös taidekasvattaja Annamari Koski Lapin yliopistosta rovaniemeläisten opiskelijoiden ohjaajana sekä Kärsämäen keskuskoulun kuvaamataidon opettaja Susanna Tervämäki.

Suunnitteluvaiheessa piirrettiin ja käytettiin muovailuvahaa. Pohjana käytännön lumeneivostolle oli luminen ruohokenttä. Lumen pakkaamiseen muotteihin tarvittiin konevoimaa sekä sitkeyttä tampata lumi tiiviiksi. Itse veistämiseen kului kaksi työpäivää. Veistos valaistiin ja avattiin lauantai-iltana 27.2. nuorten ystävien ja perheiden kera, ja samana iltana ja seuraavana päivänä sitä ihastelivat suuret joukot kärsämäkisiä ja SM-kisavierailijoita.

LEADER
KESKIPISTE

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

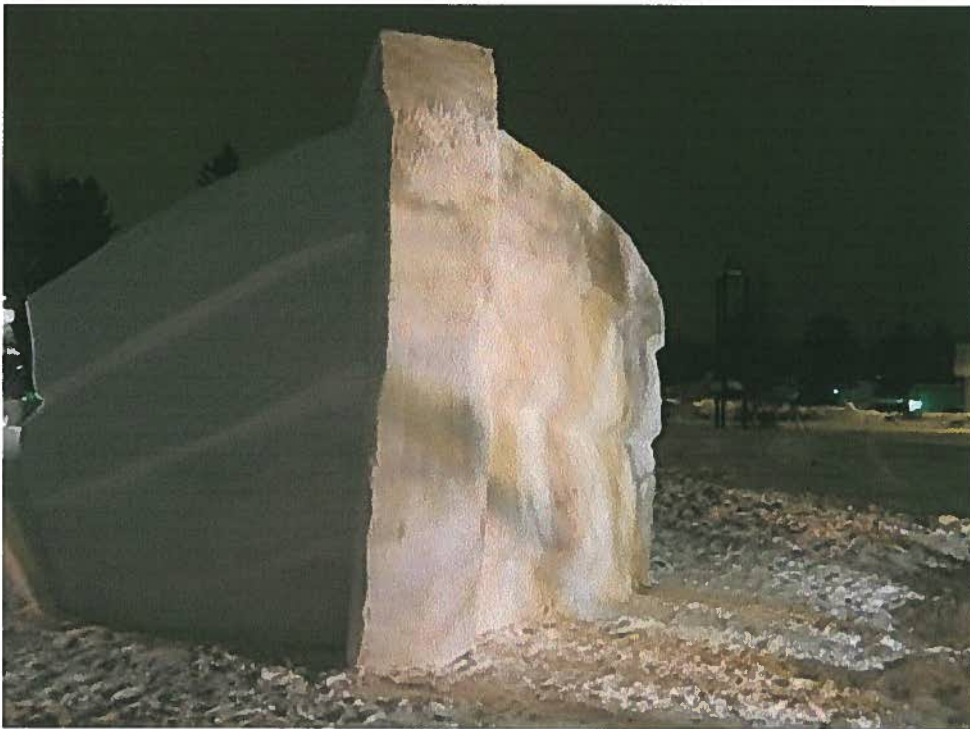
Kuvia eri vaiheista – luonnostelua, lumiveistosaihioiden tekoa ja veistämistä

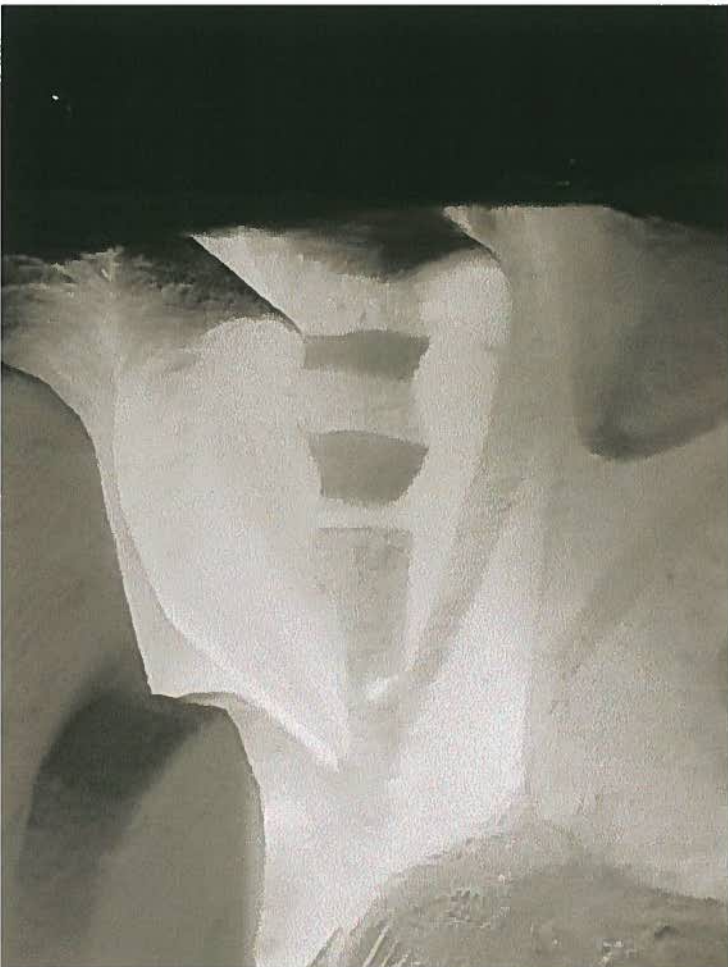
Kuvia eri vaiheista – puolivalmista veistosta ja avajaisilta

Kuvia valmiista "Ilon virtaa" -veistoksesta yövalaistuksessa

Kuvia valmiista "Ilon virtaa" - veistoksesta yövalaistuksessa

Kuvia valmiista "Ilon virtaa" - veistoksesta yövalaistuksessa

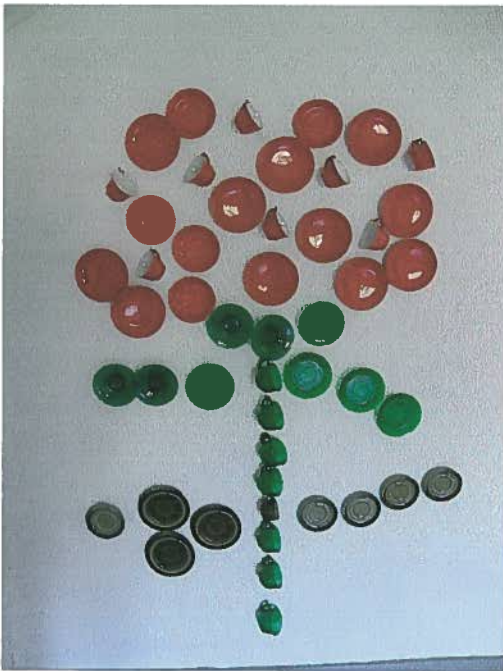
Kuvia valmiista "Ilon virtaa"-veistoksesta yövalaistuksessa

Näyttelytilat

Rauni Palosen originaalit paperinuket

ARS Kärsämäki, nuorten kuvataiteilijoiden näyttely (Teos: Maria Huhmarniemi)

Anni Kinnusen näyttely 120km/h

OTOS ARS KÄRSÄMÄKI 2009 -NÄYTTelyn TEOKSISTA

Teostiedot kollaasin kuvista

Pessi Manner

Helmiä: kannanotto ulkomaalaisten uraanikaivosyhtiöiden toiminnasta, 2009
maataideteos

Janne Myllynen

Pidätys, 2008
öljy

Terhi Silenius

Kaksonen, 2009
valokuva/ääni-installaatio (äänet Vesa Oiva)

Maria Huhmarniemi

Sarja eripituisia aikoja: Neitoperho (Inachris io), 2009
installaatio

Anni Viitasaari

Laman ratsumies, 2009
sekatekniikka

Jonna Johansson ja Juan Kasari

Monumentti, 2009
sekatekniikka

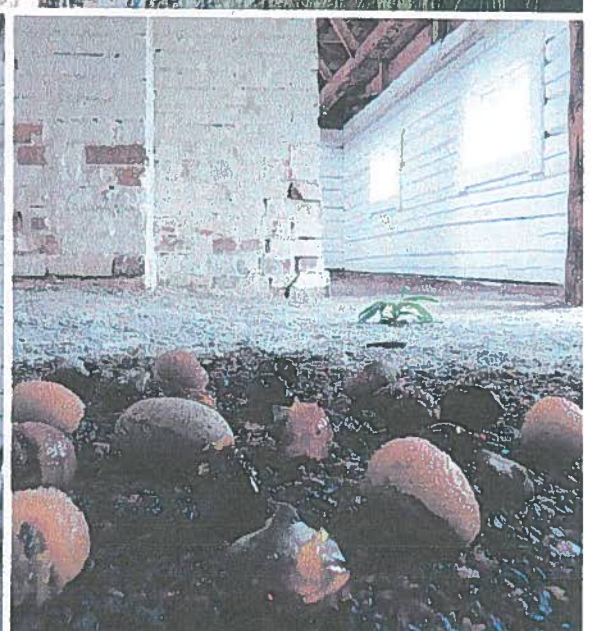
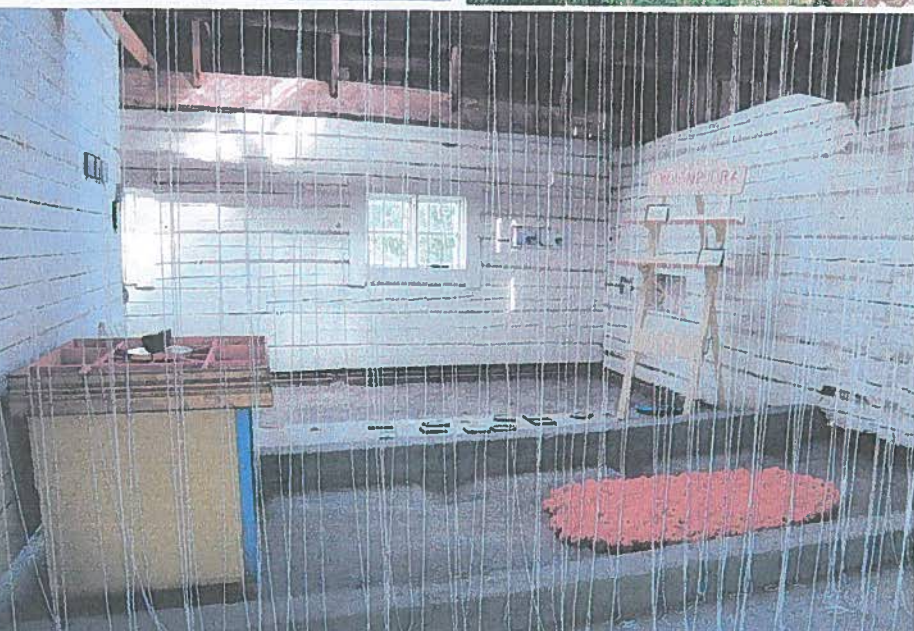
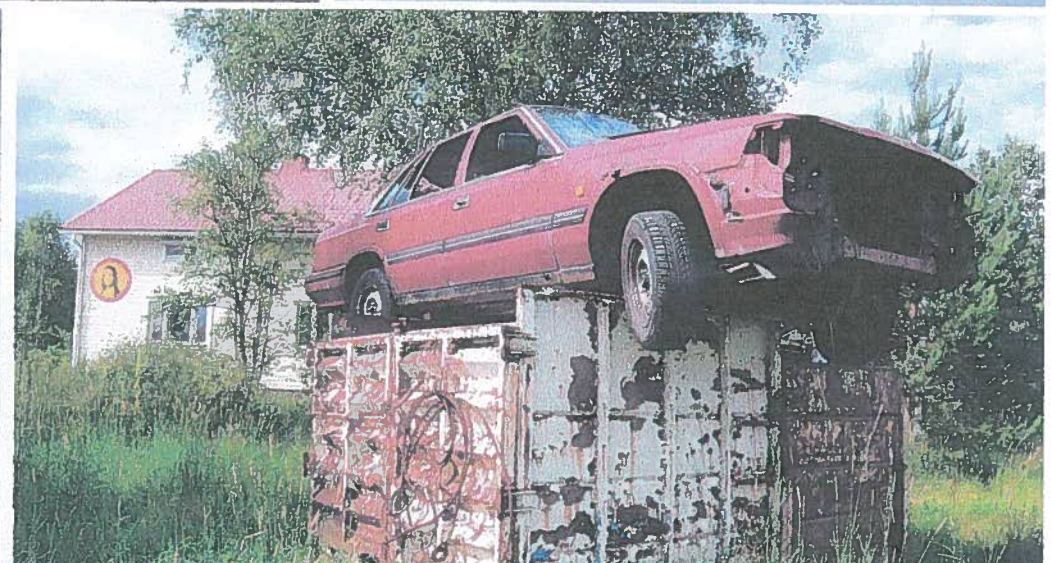
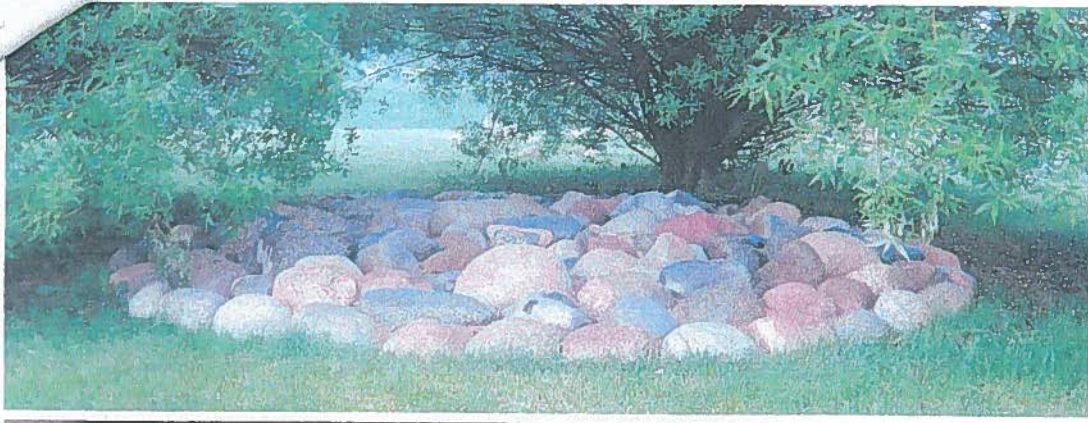
Antje Sariola

"Kun on juossut samaan lumeen", 2009
installaatio

Outi Maija Hakala

Käenpesä, 2009
kivi, sokeri, betoni

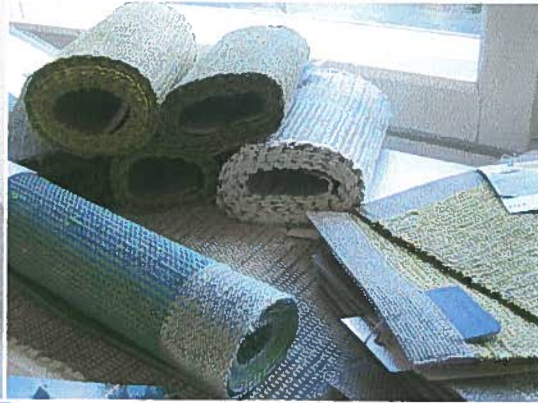

Talkoilua

Mymälä

Nuorten konsertti navetassa

Tilaisuuksia ja toimintaa

Luovaa toimintaa

Näyttelyavajaisia

Elina Kopsa

YHTEENVETO/PALAUTE ELSUUPALLE KESÄSTÄ 2009

Omia kokemuksia ARS-Kärsämäki 2009 näyttelystä yleensä, omia ja muutamien näyttelyvieraiden kokemuksia.

Näyttelyn pieni kävijämäärä ei tullut minulle yllätyksenä. Pitkin kesää mietin miten vierailijoita saisi enemmän. Täällä päin se ei ehkä onnistu pukeutumalla kultaiseen pukuun ja myymällä arpoja? Leimaisivat kylähulluksi. Olen tullut siihen tulokseen että paras tempaus hankkia lisää nimenomaan kuntalaisia katsomaan näyttelyä on ajaa pillit soiden joko ambulanssilla tai paloautolla tai poliisiautolla pihaan (parhaassa tapauksessa kaikki kolme yhtäikaa). Näin maalla kun ollaan, ihmiset lähtevät heti katsomaan missä on tuli irti, missä tapahtuu. (Tämä on vitsi vain puoliksi.)

Yksi kohde, jolle ainakin tämän vuoden näyttelyä olisi kannattanut tarjota on rippikoulut. Näyttelystä olisi löytynyt paljon arvoihin ja etiikkaan liittyvää pohdittavaa. Valitettavasti tämä huomattiin vasta heinäkuun puolivälissä jolloin rippikoulut lähes kaikilta osin olivat ohitse. Mutta tulevana kesinä voisi huomioida senkin vaihtoehdon.

Muutamia ajatuksia ARS-Kärsämäki näyttelystä lasten kanssa. Kokemus siitä, miten 9-vuotias näkee enemmän kuin minä. Poika katseli Mari Kämäräisen valokuvia Nahkurin yläkerrassa ja oivalsi: "Tuo tikkatauluhan jatkuu seinälle." Enpä ollut itse huomannut, että taiteilija oli naputellut naulanreikiä kuvan ympärille. Tunsinpa itseni pieneksi ja hölmöksi.

Kokemus siitä, miten lapset kokevat taidenäyttelyn ja ovat itse osa näyttelyä. Taikataikinapajassa odottelimme töiden paistumista. Lapset halusivat kiertää näyttelyn. He menivät Nahkurin yläkertaan. Itse menin pian perässä ja löysin lapset (5-8 vuotiaita) Maria Huhmarniemen teoksen edessä. Lapset tekivät vartaloillaan (käsillään, jaloillaan) jonossa kirjaimia, muodostaen näin elävän HETKI-sanan alkuperäisen teoksen rinnalle. Minulle se oli upea hetki. Tajuta, miten teos oli inspiroinut lapsia ilman aikuisen ohjausta. He saivat teoksesta ihan omanlaisen kokemuksen ja elämyksen, joka taas välittyi minulle upeana kokonaisuutena.

Navetassa Antje Sariolan työn äärellä 6-vuotias tyttö katseli punaisista villalankapalloista koottua aluetta. "Se on kuin hautakumpu", tyttö totesi. Hänelle oli välittynyt jotain todella olennaista teoksesta, vaikka en ollut edes ehtinyt kertoa hänelle siitä mitään. Tajusin että lapsikin kokee, näkee, ymmärtää, aistii. Ehkä paljon vahvemmin, aidommin ja ennakkoluulottomammin kuin minä.

On ollut mahtavan hienoa olla mukana hankkeessa ja näyttelynvalvojana. Nuo hienot hetket valaisivat nekin päivät, kun ei käynyt yhtään näyttelyvierasta. Tätä näyttelyä ei ole pystytetty turhaan. Emme ole mainostaneet turhan takia. Emme jännittäneet turhaan, tuleeko pajoihin osallistujia. Jokainen oivallus, elämys, kokemus, on osoitus onnistuneesta kesästä. "Etteenpäin!" sanoi mummo lumessa.